

ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTI

Vas zanima radioamaterizem? Vas zanima tehnika? Želite novih dobrih prijateljev? Želite spoznati ljudi po svetu? Pridite in pridružite se nam. Študentski radio klub „ŠTUDENT“ organizira tečaj za radioamaterje operaterje. Vse podrobnosti in ostalo, kar vas zanima boste izvedeli ob četrtkih v prostorih UK ZSMS (Študentski dom I – v kleti).

VABLJENI!

Radio klub ŠTUDENT

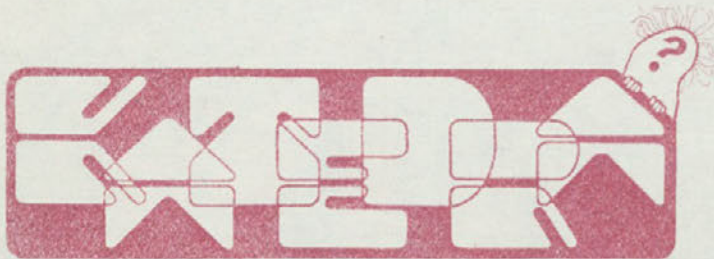
STROGO ŽE PO 1. MARCU

Na zboru študentov VTOZD za ekonomske in organizacijske vede na VEKŠ so učitelji in študentje med drugim obravnavali tudi pogojni vpis v 2. semester.

Prodekanica študentka Jožica Hambrož je ob tem dejala, da se bodo lahko v drugi semester vpisali tudi tisti študentje, ki so imeli ob času rednega vpisa le dva izpita od štirih, ki predstavljajo pogoj za vpis; seveda morajo preložiti opravičilo za manj intenzivno delo in do 15. marca morajo opraviti še tretji preizkus znanja. Študentje na zboru pa so bili mnenja, da je to popuščanje, ki ga je vse preveč, in zahtevali, da omenjeni študentje do 15. marca opravijo vse štiri pogojne izpite, če se hočejo vpisati.

Pa ne, da so prav ekonomisti ugotovili, da študij družbo vse preveč stane in da je upravičeni le tisti študij, ki daje vsaj diplomu, če že rezultati v praksi niso najugodnejši.

Sonja Ploj

ČASOPIS UNIVERZITETNE SODOBNOSTI SLOVENIJE

LETNIK XVIII ŠT. 9

20. III. 1978

CENA 3 DIN

IZDAJA: Univerzitetna konferenca ZSM Slovenije na mariborski univerzi

IZDAJATELJSKI SVET: Boris Sovič, Marjan Pungartnik, Marjan Fekonja, Marija Debelak, Lujo Polanec, Miroslava Geč-Korošec, Franci Kržan, Vladimir Sruck, Franci Pivec

PREDESEDNIK: Črtomir Stropnik

UREDNIŠKI ODBOR: Jasna Arko, Darko Rus, Jože Šubic, Edi Korat

UREDNIKI: Sonja Ploj (politika in gospodarstvo), Danila Orešek (kultura), Goran Devidé (likovnost in fotografija).

TEHNIČNI UREDNIK: Marjan Hani

ODGOVORNI UREDNIK: Brane Srčnik

GLAVNI UREDNIK: Franci Bračko

SEKRETARKA UREDNIŠTVA: Zala Sonjak

LEKTURA: Alenka Filipančič

DISTRIBUCIJA: Vili Porčnik

SOFINANCERJI: Publikacija izhaja ob podpori šol univerze v Mariboru, Univerzitetne konference ZSMS Maribor, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Zveze skupnosti za zaposlovanje Slovenije, Raziskovalne skupnosti Slovenije.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Ob parku 5, 62000 Maribor, telefon (062) 22-004

ŽIRO RAČUN: 51800-678-81846

ROKOPISI: Rokopise sprejema uredništvo do 20. v mesecu. Nenaročenih slik in rokopisov ne vračamo.

IZHAJANJE: Časopis izhaja tritedensko. Cena izvoda je 3,00 din, letna naročnina 40,00 din, za združeno delo in institucije 60,00 din.

TISK: ČGP Mariborski tisk, Maribor, Tržaška 14

KDO JE DAL TRI MOŽNOSTI

V dnevniku, Večer z dne 28. 2. 1978 smo lahko na zadnji strani pod naslovom: PREKINITEV DELA v ŽELEZARNI zasledili del takole oblikovane informacije. „Prekinitev dela je v posameznih obratih oz. TOZD trajalo vse do danes zjutraj, ko so bili sklicani zbori delovnih ljudi v vseh TOZD.

Na njih so delavcem potrdili tri možnosti...“

Na osnovi tako podane informacije lahko bralec tudi v nadaljevanju članka le ugiba kdo je delavcem dal tri možnosti. Brez dvoma so se med bralec našli tudi taki, ki jim je tako oblikovana informacija služila za različna namigovanja. Informiranje, temveč in predvsem jasno seznanjanje občanov z dejstvi.

Verjamem, da si je avtor omenjenega sestavka prizadeval o nastali situaciji čim hitreje seznaniti bralce, kar je brez dvoma pozitivno. Nikakor pa hitrost oblikovanja informacije ne bi smela vplivati na njeno vsebinsko zasnovanost. Pri tem pa ne gre prezreti dejstva, da tako oblikovana informacija predstavlja svoje lastno nasprotje. Morda si bo kdo zastavil, ob prebiranju tega sestavka, vprašanje. Čemu vendar vihar v kozarcu vode zaradi enega samega stavka?

Menim, da stvar vendarle ni tako preprosta, kajti ravno razvoj samoupravljanja in seveda problemi, ki se vzporedno s tem nujno pojavljajo zaslužijo vso natančnost in pozornost pri njih obravnavi. Na te stvari smo vendar še posebej občutljivi.

To pa je tisto, kar novinarja še bolj obvezuje v pogledu jasnosti in preciznosti v izražanju, kakor tudi na veliko mero poznavanja samoupravnih zakonitosti. Prav to pa za avtorja pri pisanju omenjenega sestavka ne bi mogel v celoti trditi.

Krebl Rudi

INFORMATOR POROČA

Izšla je 2. številka lista Informator, ki izhaja na I. gimnaziji v Mariboru. Njegova vsebina je pestra, zajema poročila krožkov, ki delujejo na šoli. Omenjam najzanimivejša:

– V počastitev Pohorskega bataljona je predsedstvo OO ZSM izvedlo kviz na temo Pohorski bataljon. Tekmovalci so se najprej pomerili v kvalifikacijah, sledil pa je finalni del. Udeleženci so pokazali dobro znanje, tovariš ravnatelj pa jim je podelil knjižne nagrade in izrekel pohvale.

– Aktiv mladih komunistov je poglabil sodelovanje z marksističnim krožkom in se dogovoril, da bodo obravnavali študijo Edvarda Kardelja na sestankih le-tega. To pa predvsem zaradi možnosti seznanjanja širšega kroga dijakov z vsebino razprave, čeprav so na sestankih tako aktivna mladih komunistov kot marksističnega krožka zaželeni vsi dijaki naše šole, ki jih delo obeh zanima.

– MKUD DR. Franjo Crnek poroča o uspešnosti mladih fotografov, ki jih vodi Matjaž Štefan. S svojimi fotografijami so sodelovali na številnih razstavah in prejeli več priznanj. Na nedavni razstavi Mladina fotografira 77 pa je naš fotoklub prejel priznanje kot najuspešnejši fotoklub. Čestitamo!

– Člani dramske sekcije se pripravljajo na Našo besedo 78, člani literarnega krožka pa so sodelovali s svojimi prispevki v glasilu oziroma v Zborniku poezije gimnazijev iz cele Slovenije.

– Delo v komisijah ni povsem zaživelo. Idejno-politična komisija je pripravila proslavo ob dnevu JLA, s predsedstvom mladine je organizirala razprave o osnutku tega predloga. Komisija za SLO je organizirala (ob dnevu JLA) ogled vojašnice, udeležila se je tudi proslave ob 35. letnici padca Pohorskega bataljona.

Darko Rus

NEDOGMATIČNOST MARKSISTIČNE TEORIJE SOCIALISTIČNE PREOBRAZBE MEŠČANSKE DRUŽBE

Tematika, ki jo obravnava tov. Kardelj v 2. poglavju študije Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja je sila aktualna, ne samo za nadaljnji razvoj samoupravljanja in humanih odnosov v naši družbi, marveč tudi za teorijo in prakso naprednih in revolucionarnih sil, zlasti v tehnološko visoko razvitih meščanskih družbah. To pa tembolj zaradi tega, ker se v zahodnoevropskem delavskem in socialističnem gibanju že dalj časa razvema politične razprave o strategiji zahodnoevropskega socializma; najbrž tudi zato, ker po mnenju nekaterih tamkajšnjih teoretikov obstaja „križa“ revolucionarne teorije, četudi so v koncepciji, kakršna je npr. evrokominizem, markirali strategijo socialistične preobrazbe teh družb.

E. Kardelj v tem delu študije znova aktualizira znamenito, več kot sto let staro Marxovo in Engelsovo tezo (vsebuje jo tudi program ZKJ), namreč, da so pota v socializem, sredstva boja revolucionarnih sil in vsebina nove revolucionarne države odvisna od stopnje ekonomske razvosti družbe, neenakomernosti porazdelitve ekonomskih dobrin med posamezne družbene skupine in s tem neodločljivo povezanimi razrednimi političnimi navskrižji.

Dandanes v zahodnoevropskem delavskem in socialističnem gibanju morebiti ni več poglobljena teoretična preokupacija ali „reformistične reforme“ ali „revolucionarne reforme“ (dasiravno protikapitalistične sile v kvantitativnem smislu še niso dominantne), tiste, ki po svojih programskih ciljih in praktičnih političnih akcijah krčijo pot socialistični preobrazbi. To pa zaradi tega, ker je družbena stvarnost že dokaj izničila socialno demokratično koncepcijo oziroma koncepcijo t. i. demokratičnega socializma, ki svojih programskih ciljev ne postavlja zunaj okvira meščanske družbe, marveč se zavzema le za „reformistične reforme“, za „podrejeno oblast“, participacijo; skratka, za modifikacije kapitalistične ekonomske in socialno-politične strukture. Koncepcija reformističnih reform čedalje bolj zgublja socialno bazo zato, ker se kljub izboljšanjem ekonomskemu položaju delavstva (ekonomska beda ni več usoda pretežne večine delavskega razreda, kakršna je bila v Marxovem času) in naraščajoči vlogi delavskega razreda v političnem procesu, bistveno ni spremenil socio-ekonomski in politični položaj tega razreda. Ta še zmeraj opravlja podfunkcijo fizičnega dela v sistemu družbene proizvodnje (ne

glede na to, da pri tem naraščajo prvine intelektualnega dela), njemu je delo še zmeraj vsiljeno, vnanje delo, kakor pravi Marx; kapitalizem planira prosti čas, da bi z vsiljeno potrošnjo pospeševal proizvodnjo profita, s tehnološkim razvojem narašča dehumanizacija dela in hierarhizacija družbenih razmerij ter politično manipuliranje s človekom. Nekdanja ekonomska beda delavskega razreda se je prevesila v bedo v socialno humanističnem smislu ali, kakor zatrjujejo nekateri meščanski družboslovci, pozni kapitalizem karakterizira „javna beda v zasebnem izobilju“.

Sočasno pa absolutno in relativno narašča fond meznega dela. Tudi znanstveno principialno meščanski družboslovci, tisti, ki se ne identificirajo z interesi buržoazije iz vrhnjih slojev tehnobirokacije priznavajo, da delovanje zakona kapitalistične akumulacije povzroča, da vedno večji del aktivnega prebivalstva evoluirajo v ambient meznega zaposlenosti. Fond meznega dela krepí tudi armada tehnične in administrativne inteligence, to so „proletarci“ tehnološke družbe. Njim se nenehno pridružuje velik del študentske mladine, potencialni proizvajalci profita, zlasti tisti, ki izhajajo iz delavskega ambienta ter nižjih srednjih slojev.

Sodobno socialistično gibanje tudi ni več razcepljeno, kakor zatrjujejo nekateri teoretiki, na dogmatična krila, ki bi se tudi v spremenjenih ekonomskih in političnih okoliščinah trdovratno zavzemala za klasičen, oktobrski model revolucije in tiste, ki bi povsem odklanjali fizični spopad kot skrajno sredstvo v odločilni fazi rušitve oblasti. Zdi se, da čedalje bolj zmaguje spoznanje o primernosti in potrebnosti t. i. kombinirane revolucionarne akcije, relativno mirne atake vozliščnih segmentov kapitalistične ekonomske in politične strukture; pač odvisno od tega (če ponovimo za Engelsom), ali bo staro dovolj preudarno, da se bo umaknilo novemu, naprednejšemu, ali pa bo potrebno uporabiti grobo silo za to, da bodo odpravljene buržoazni odnosi in njim ustrezajoče družbene institucije. Subjekt teh revolucionarnih preobrazb ni samo naprednejši del delavskega razreda (Marx ga ni ožil na fizične delavce), marveč marksizem kot revolucionarno protikapitalistično teorijo in socialistično prakso sprejema tudi velik del inteligence, ki skupaj z njim živi v meznih razmerjih, pa tudi velik del študentske mladine, skratka, sedanje in jutrišnje proizvajalce profita.

Če naprednemu delavskemu gibanju v meščanski družbi in drugim socialističnim silam ne povzroča več tolikšne dileme globalna strategija socializma, jih pa bolj vznemirja vsebina države v t. i. prehodnem obdobju. Med marksističnimi teoretiki in voditelji socialističnega gibanja je precej razširjeno naziranje, da glede na dosedanja izkustva in posebne razmere, v katerih se delavski razred bori za oblast (in za samoupravljanje), država ne more imeti značaja diktature proletariata, če to pomeni avtoritativno vodenje. Zato se jim zastavlja vprašanje, kako se izogniti temu, da se diktatura proletariata kot oblast brez prepovedi zakonov ne zvali na samo sebe od trenutka, ko razred, ki izvaja oblast, še ni sposoben direktno upravljati družbe.

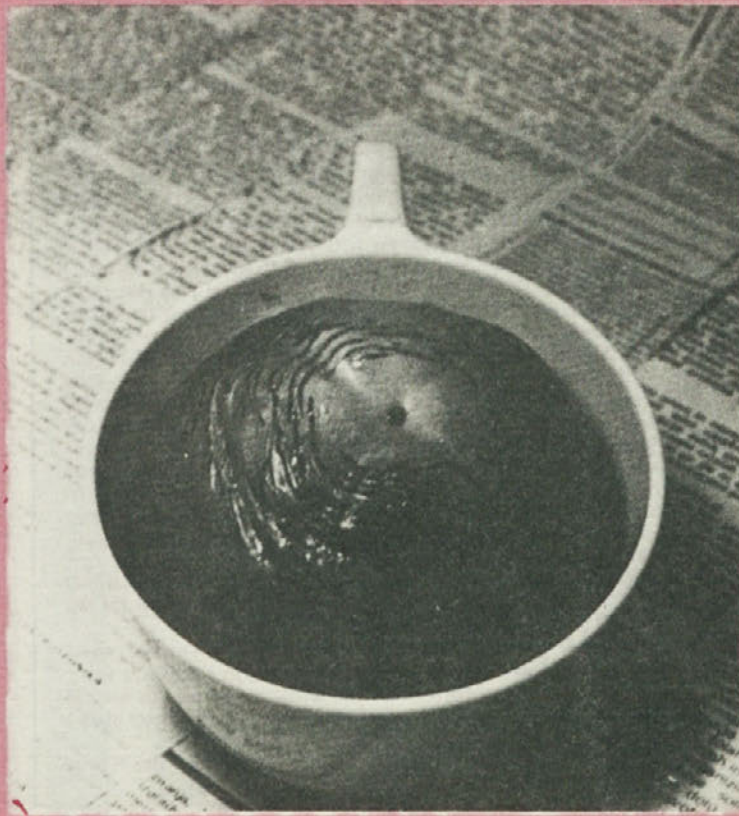
Vendar marksistični teoretiki sodijo, da mora biti delavski razred organiziran v avantgardo zato, da bi stalno širil torišče revolucionarne akcije tako na ekonomski bazi kakor tudi na politični ravni, pa tudi zato, da bi stalno osmišljaj taktiko socialistične ofenzive. Zdi se, da je zahodnoevropski marksistični teoriji „bližja“ koncepcija diktature proletariata, kot jo je pojmovala R. Luxemburg; to je specifična uporaba demokracije, ki naj onemogoči tendenco birokratske vladavine, vladavine v imenu delavskega razreda.

Naj tudi ob tej priložnosti povemo, da je jugoslovanska marksistična teorija dala ustvarjalen prispevek h koncepciji in praksi diktature proletariata, namreč, da je ta odvisna od družbenoekonomskih in političnih okoliščin, od tega, ali je delavski razred s silo (oboroženo revolucijo) zlomil oblast buržoaznega razreda ali pa postopoma spreminja sredstva za proizvodnjo v družbeno produkcijska sredstva in osvaja državno oblast.

Program ZKJ namreč poudarja, da diktatura proletariata ne more imeti

enakih oblik v družbi, kjer delavski razred postaja vodilni družbeni faktor s postopnim privzajanjem in krepitvijo pozicije v sistemu oblasti — kakor jo ima v neki drugi družbi, kjer je zaradi skrajnih zaostrenosti notranjih nasprotij proletariatiat izbojeval oblast po poti revolucionarnega zaokreta. To konstatacija je razčlenil tudi tov. Kardelj v omenjeni študiji in ugotovil, da je „popolnoma jasno, da vprašanje političnega sistema, posebno partijskega pluralizma ne more biti enako postavljeno v parlamentarni meščanski družbi, v kateri se delavsko gibanje upravičeno bojuje za to, da bi tudi v okviru tega sistema in z njegovo obrambo uresničilo določene socialistične cilje, kot v deželi s skrajno zaostrenimi družbenimi nasprotji ali pa kot v deželi, kjer je socializem zmagal z oboroženo revolucijo in kjer bi vrnitev na politični pluralizem parlamentarnega tipa lahko pomenila obnovitev starih družbenih nasprotij. Ko zavzemamo kritično stališče do večpartijskega in enopartijskega sistema, to potemtakem delamo zato, ker ne ustrežata naši socialistični samoupravni družbi, vendar ne zanikamo njenega progresivnega pomena za dežele z drugačnim sistemom proizvodnih odnosov, pa tudi za delavsko gibanja, ki se bojujejo za socializem v okviru takšnega sistema. Nikdar nismo bili izvozniki revolucije in tudi ne socialističnega samoupravljanja. Toda prav tako ne želimo uvažati modelov, ki ne ustrezajo potrebam samoupravne demokratične socialistične družbe“.

Menim, da ni odveč poudariti, da pomeni naša praksa krepitve samoupravne socialistične družbe velik demonstrativni efekt za socialistično misel in prakso tudi v zahodnoevropskih družbah in da bo ta efekt toliko večji, kolikor bolj se bo v naši družbi krepilo samoupravljanja in bogatil socialistični humanizem.

ZAKAJ NASPROTJE?

Tokrat je imela razprava, ki je bila v marksističnem centru, naslov Nasprotje med fizičnim in umskim delom, kar je še posebej aktualna tema, ki je zmeraj predmet številnih pogovorov. O zanimivosti naslova je pričala tudi polna dvorana, le da je bilo bolj malo študentov univerze v Mariboru. Uvodni referat je imel Franc Friškovec (VP) in je ločil delo na umsko (po tem se človek loči od živali) in fizično; človek se loči od živali tudi po zavestni dejavnosti. Delo je izvor vseh odtujitev. Delitev dela nastopi, ko se loči materialno in duhovno delo — ukazovalna in izvršilna stran dela. Marx in Engels govorita v pogojih samoupravljanja o ukinitvi odtujitve in razlike v delu. Ponovno se naj združijo duhovne in fizične komponente, ki so razdružene zaradi razrednih razlik (kapitalizem). V samoupravnem socializmu smo združili funkciji upravljanja in produciranja. Pojavile pa so se razne variacije (tehnokratizem, scientizem, birokratizem,...). Visoka materialna razvitost bi vsekakor nudila boljše pogoje za odpravo razlik, saj je tudi materialna zaostalost nehumana in s tem nesamoupravna.

V razpravi je bilo mogoče ugotoviti, da pri nas rešujemo vprašanje razlike med umskim in fizičnim delom **PREVEČ TEORETIČNO IN PREMALO PRAKTIČNO**. Tako je videti, kot da to ne more biti vprašanje vsakdanjih odnosov v naši družbi, saj ga odmikamo v prihodnost (čas komunizma). V **SAMI NARAVI FIZIČNEGA IN UMSKEGA DELA BI TEŽKO NAŠLI POGOJE ZA VEČNO RAZLIKOVANJE**. Glede na dinamiko življenja pa bomo še nekaj časa čakali, da bo prišlo do izenačitve, in takrat bo vseeno, ali si „učitelj“ ali pa „delavec z lopato“, ki ima sposobnost biti plačan. Kje smo v šolstvu glede presejanja razlik med umskim in fizičnim delom? To je bilo naslednje vprašanje. Usmerjeno izobraževanje, ki ga še izpopolnjujemo, že daje bolj in bolj enake možnosti ljudem, in sicer je možna vse večja vertikalna in horizontalna mobilnost. Delo v šoli naj bo izumiteljsko in tu naj bo povezava s prakso. **VPRASHANJE JE, KOLIKO TO UČITELJI URESNIČUJEJO, SAJ UČENCE SLABO ALI SKORAJ NIČ NE SPODBUJAJO K INOVATORSTVU, V ŠOLI JE IZREDNEGA POMENA POLITEHNIČNA DEJAVNOST... TEHNIČNI POUK, KI SO GA Z REPUBLIKE PREPOVEDALI ZA UPORABO V ŠOLI SE DOBRO, DA JE OGROMNO OSNOVNIH ŠOL V SLOVENIJI „ILEGALNO“ DAJALO UČENCEM MOŽNOST, DA SODELUJEJO PRI TEHNIČNEM POUKU, KI JE TAKO REKOČ EDINA PRAKTIČNA DEJAVNOST MED SLABIMI TEORETIČNIMI NA OŠ. NO, ZDAJ MORAJO VSE OŠ V SLOVENIJI IMETI TUDI TEHNIČNI POUK, KAR JE EDINO PRAVILNO. OP. P.). NE GRE SAMO SAMO ZA PREMOSTITEV RAZLIK V ŠOLSTVU, TEMVEČ ZA PREMOSTITEV V RAZVOJU EKONOMSKE STRUKTURE SAME. REŠITEV JE PRAVZAPRAV V SAMOUPRAVLJANJU IN NAGRAJEVANJU PO DELU**. Toda pri nas nagrajevanje po delu zelo slabo uveljavljamo, saj še bolj drobimo delo in delavce, namesto da bi vse to čimbolj povezovali. **STIMULACIJE SKUPIN KAŽEJO VEČJE USPEHE KOT PA NAGRAJEVANJE POSAMEZNIKOV**. Tako npr. vse šole dobijo enako vsoto za plače in s tem ni nobene stimulacije, a znotraj se pripravajo! Vzgoje ne plačujemo, temveč le izobraževanje. Usmerjeno izobraževanje nam vendarle daje vedno večje možnosti izenačitve dotoka informacij. Razgovor je tudi razkril misel, da bi se moralo izobraževanje deinstucionalizirati in človek bi določena vprašanja izobraževanja reševal sam ob delu, seveda ob drugačnih virih informacij. To vprašanje je vredno premisleka.

ZAVEDATI PA SE MORAMO, DA MNOŽICE POTISKAMO V POLOŽAJ, V KATEREM SO, DA SE ČUTIJO TAM IN SE NE ČUTIJO SPOSOBNE ZA KAJ VEČ.

Proti koncu je bilo slišati mnenje, da je razlika med fizičnim in umskim delom nepotrebna, saj je razlika v tem, ali imaš za kakšen predmet veliko informacij pa ga zaradi tega dobro narediš ali pa malo informacij pa je zato slabo narejen.

Edi Korat

PRED KONGRESI ZK

MOČ ARGUMENTOV, NE ARGUMENTI MOČI

Iz uvodne besede na 2. seji konference ZKS UM

1. Temeljno izhodišče borbe ZKJ za samoupravljanje je naslednje dejstvo:

Sodobni svet ima **SAMO DVE MOŽNI POTI** za svoj razvoj:

— monopolistično nadvlado kapitalске ali državne manjšine nad večino, izkoriščanje in krize, ki so z njim povezane ves čas, zlasti pa v tem stoletju, ko so že take vrste in obsežnosti, da grozijo z uničenjem vsega človeštva, ker temeljijo na sebičnosti, ozkosti, kratkoročnem razmišljanju lastnine;

— samoupravljanje, odločilen vpliv delavca, množic, zato da s pravočasno akcijo preprečimo krize s tem, da preprečimo izkoriščanje in uveljavimo skupne interese vseh, s tem pa tudi skupne koristi vseh ljudi z družbeno lastnino.

Seveda je perspektivna in zato sprejemljiva pot samo druga, samoupravljanje.

2. V takem smislu so kongresni dokumenti, ki jih moramo v javni razpravi še izpopolniti kot svoje akcijske naloge, usmerjeni predvsem v naslednje strateške cilje:

— utrjevanje družbeno ekonomskega položaja delavcev v TOZD,

— boj za odločilen položaj in vlogo delavca,

— usposobitev osnovnih organizacij, da bodo zmogle usmerjati boj za omenjene nove kvalitete, za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, učinkovito gospodarjenje, družbeno planiranje itd. tako, da bo sleherni komunist sposoben razbijati stihijo, razvijati zavestno akcijo in to enakopravno z drugimi v uspešnem boju argumentov, s preprečevanjem v boju mišljenj sredi med množicami, znotraj samoupravljanja.

3. Zato je mogoče reči, da se v pripravah na letošnje kongrese komunisti odločamo, da štejemo za svoje merilo uspešnosti, revolucionarnosti, naprednosti predvsem to, kaj nam uspe doseči v **ZARIŠČU DEMOKRATIČNE SAMOUPRAVNE AKCIJE** za krepitev položaja in vloge delavca, predvsem v TOZD in KS. Glede metode delovanja taka usmeritev pomeni, da smo prišli v tisto fazo razvoja naše družbe, ko je potreben boj proti zapiranju zveze komunistov v lastne sestanke in sprejemanje sklepov, katere naj potem uresničuje nekdo drugi. Zveza komunistov NE more več biti le razsodnik, ki daje **DIREKTIVE**, ampak je lahko uspešna le, če vodi svojo revolucionarno akcijo znotraj mehanizma samoupravljanja v TOZD, v delegatskem sistemu, v svobodni menjavni dela, to je temelj naše družbe.

4. Prav zaradi tega se spreminja vloga osnovnih organizacij, ki morajo še dosti bolj kot doslej postati sposobne za **OCENO STANJA IN OBLIKOVANJE POLITIKE** za nadaljnjo akcijo, za usposabljanje komunistov za individualno množično politično delo v enakopravni borbi mnenj in v enakopravnem iskanju rešitev. Temeljno področje delovanja komunistov torej ni seja osnovne organizacije ali celo kakšnega višjega foruma zveze komunistov, ampak se v njih le razčiščujejo idejno politična vprašanja, zato da bomo še uspešneje prepričevali z argumenti v samoupravnih organih, delegacijah, drugih družbeno političnih organizacijah in organih.

5. Demokratični centralizem ima pri takšni akcijski usmeritvi vlogo instrumenta za enotnost akcije vseh komunistov. Take enotnosti ne poraja on sam, ampak jo porajajo jasna stališča, ki nastanejo v posvetovanjih, v akcijskih povezavah, kot priporočila, ne direktive. Razlike so predvsem v tem, da priporočila zahtevajo jasne argumente, ki s svojo težo prepričajo. Pri njihovem uresničevanju in uveljavljanju je seveda potreben zgled akcije, potrebna je realna ocena razporeda sil in možnosti za prodor, a izjemno, kadar gre za bistvene stvari, ki jih nočejo razumeti, tudi proti toku, včasih pa tudi s kompromisom. Tako pojmovan demokratični centralizem seveda zahteva, da komunisti prevzemajo **ODGOVORNOST Z MOČJO ARGUMENTOV** tudi sami. Strah pred stihijo, je odveč, kajti krepimo osnovne organizacije, krepimo množice komunistov, ki morajo postati dovolj močne, da same razbijejo stihijo in razvijejo zavestno akcijo s svojim usposabljanjem komunistov za množično politično delo. Tako bodo tudi rasli novi kadri in bo upadala moč liberalcev in tehokratov.

dr. Matjaž Mulej

RUŠIMO, KAR SMO PREPRIČANI DA GRADIMO!

PRVA VRSTA ALI ELITA ★★★ V OSPREDJU

Ljudje smo kritični in to je nedvomno prav. Še toliko pravilneje je, če skušamo v našo kritiko odpraviti običaje, kateri so preživeli in kot taki ne sodijo v samoupravno socialistično družbo.

In v čem bi želel biti kritičen. Razlog je nedvomno preprost, kar pa ne bi mogel trditi za njegove posledice. Značilnost večine je, da se razburimo že ob vsaki najmanjši nepravilnosti v družbi. To pa je žal premalo, vsako napako je potrebno tudi odpraviti, šele takrat bomo lahko govorili, da ima vpliv množic na odločanje tudi vsebinski pomen.

Pred dnevi sem prejel od prijatelja povabilo, da skupaj prisostvujema proslavitv slovenskega kulturnega praznika. Ker je baje danes prisostvovati „boljši kulturni prireditvi“ ne le potreba, temveč tudi pomembna za osebni ugled, to sem namreč ugotovil na sami prireditvi, sem seveda povabilo sprejel. Tako se znajdeva v dvorani, ki je razen bogate cvetlične dekoracije premogla tudi polno številno udeležbo razen — razen seveda, prvih dveh vrst, ki sta po nekem nenapisanem pravilu bili prazni. To trditvev moram popraviti, kajti prazni sta bili samo nekaj časa.

Z deset ali petnajst minutno zamudo, glede na določen čas prireditve, ko so bili vsi kulture željni občani že mirno zbrani na svojih mestih, se ponovno široko odpro zadnja vrata in z odločnimi koraki, kot se to spodobi za zaposlene može vstopijo vsi tisti, ki jim je bil namenjen prostor v prvi vrsti. Nekoliko bolj slavnostno so seveda stopicale njihove soproge. Priznati moram, da so bile te občinske dame bogato odete, tisto o okusu pa bi raje zamolčal. Važno pa je to, da so stopicale ponosno, kako ne bi, saj so se zdele zelo pomembne. Zaslužnejši občani na levi in desni strani slavnostnega mimohoda so bili deležni „vljudnostnih“ pripogibanj vratu, le-ti pa so sicer za malo več ponižnosti in morda za malenkost bolj globoko s prav takšno gesto odzdravljali.

V dvorani je nastalo „veliko šepetanje“. Tudi meni je prijatelj prijatelj razložil kdo je kdo in praviloma kakšno stopnico zaseda v občinski hierarhiji. Tako sem neuradno spoznal predsednika občine, njega z zlatnino obloženo ženo, pa predsednika izvršnega sveta občine in še celo vrsto

predsednikov, sekretarjev ter direktorjev, seveda sem si jih lažje zapomnil, ker so njihove soproge bile zelo različno okičane. Videti je bilo, da te ženske res ne upoštevajo težkega položaja naše tekstilne industrije.

Ker že imam nekaj organizacijskih izkušenj, sem kaj hitro opazil, da je sedežev v prvi vrsti ravno dovolj za slavnostne prišleke. Čemu še potem prosta druga vrsta. Moja zaskrbljenost je bila takoj odveč, kajti prav v tistem trenutku so elegantne dame odložile svoje dragocene krznene plašče na sedeže v drugi vrsti. Zelo razumljiva poteza saj tako dragih plaščev res ne morejo puščati v garderobi, pa še prerivati se morate. Sledilo je še nekaj bolj ali manj prijaznih nasmehov in že smo imeli možnost videti in slišati slavnostnega govornika, ki je lepo po pomembnosti položaja pričel pozdravljati prisotne v prvi vrsti. Ti pa so po vrsti kot so bili imenovani ponovno napravili vzgib vratu. Vsem tistim, ki nismo poznali občinskega vrha je bilo to kot nekakšno uradno predstavljanje za razliko od tistega neuradnega šepetanja.

Ker sem potek pozdravljanja spremljal z vso potrebno pozornostjo, sem opazil, da vsi prisotni v prvi vrsti niso bili pozdravljeni. Takšna diferenciacija se mi je zdela skrajno krivična. Zato sem v nemoči, da rešim krivico zastavil šepetajoče vprašanje prijatelju. Ta pa me je očitajoče pogledal in šepetajoče očital zakaj nisem na tekočem z družbenimi spremembami. „To so vendar kandidati za delegate oz. za tiste delegate, ki bodo opravljali pomembnejše naloge po predstoječih volitvah v skupščinske organe“, se je glasil odgovor.

Da ne bi še v naprej izkazoval svoje nerazgledanosti sem raje nehal s vprašanji. Slavnostni govornik, ki je med tem že pozdravil tudi ostale prisotne in nadaljeval z govorništvom je med drugim tudi dejal: „Pritisk nove malomeščanske, socialno in zgodovinsko pogojene kajpak, nas v mnogočem ovira, da bi bili v višjem smislu delavska družba.“

Sile, ki delujejo v družbi mimo interesa delavcu so še vedno precej močne in prilagodljive. Ti zmeraj vedo za svoje pravice ob tem pa pozabljajo na dolžnosti in na skupni jutrišnji dan.“

„Seveda“ je nadaljeval govornik, „se je kritika to ni za ljudstvo“, s katero je nenehno obračunal CANKAR, kljub drugačnim razmeram nenehno pojavljala vse do danes v raznih birokratskih inačicah.“ Vrednost nekaterih ugotovitev, ki jih je postavil govornik, gre jemati gotovo za pravilne. Vendar pa mi ni bilo jasno čemu prihaja tako bučen aplavz prav iz prve vrste. Morda so se le hoteli zahvaliti govorniku, ker jih je posebej pozdravil, ali pa upajo, da bo še naprej obstajal razkorak med govornikovimi ugotovitvami in prakso.

Pri tem razmišljanju pa sem se prepričal da se stvari le spreminjajo. Sicer počasi ampak vztrajno. Spomnil sem se, da sem kot aktivist pred leti, v lepi beli kuverti, kupljeni posebej za to priložnost, izročal — „častne — brezplačne“ vstopnice pomembnim občinskim možem. Za to isto prireditve, pa sem bil dolžan svojim sošolcem „zabeliti“ vstopnico tako, da sem jih spravil ob mesečno žepnino in to vse v cilju da bi napolnili našo mladinsko blagajno. Seveda sem vse to delal strogo po navodilih mladinske organizacije.

Na sami prireditvi pa smo doživeli neprijetno presenečenje. Častna prva vrsta je ostala popolnoma nezasedena. Ves ostali del dvorane pa je bil v celoti zaseden. Mislim, da tista prireditve ni bila organizirana v občinskem merilu, niti ni bila posvečena slovenskem kulturnem prazniku in niti v tistem letu ni bilo govora o kakšnih pomembnejših volitvah. Sicer pa to ni važno, spominjam se samo to, da je bila prireditvev dobra.

Če bi delal razvojne primerjave še naprej bi lahko ugotovil, da je tudi televizija naredila precejšen korak naprej.

Pred leti je bilo oko kamere na pomembnejših prireditvah predvsem usmerjeno v prvo vrsto, danes pa takoj TV beleži precejšen napredek, razen pomembnejših oseb nam režiser prikaže tudi kakšnega zehajočega predstavnika „baze“. Tako, da se vidi, da je naš povprečni človek tudi prisoten na kakšni kulturni prireditvi, pa čeprav samo prisoten.

Za zaključek tega kramljanja bi lahko rekel, da naš človek v samoupravnem sistemu odkriva resnico o sebi. V tem boju pa ni več „majhen človek“ kot ga želijo obravnavati nekateri, saj ima vendarle v rokah družbene položaje in gradi družbene odnose.

Po tej poti se mora delovni človek osvoboditi kot celotna osebnost osvobodjati in stopati v naš družbeni položaj pa morajo tudi drugi družbeni sloji, da se tako na najširšem področju združujejo interesi vseh delovnih ljudi.

Res je, da naša povprečna kulturna zavest še ni preseгла npr. Cankarjevega pojmovanja kulture kot dokumenta vseh dosežka naroda, ni še doumela stoletnega razrednega stanja v družbeni delitvi dela. Res pa je, da se takim in podobnim pojavom premalo zoperstavljamo.

Ravno ta situacija, čeprav po svoje komična, je del tistih napak v naši družbeni stvarnosti ki vzbujajo negotovanje, lahko bi tudi rekli, da rušijo ugled socialistične samoupravne družbe.

Zavedati se moramo, da se takšni malomeščanski običaji ne dajo izkoreniniti s prepričnim političnim ali državnim sklepom, zato je ravno na tem področju potrebno izpostaviti kritiko.

Rudi Krebl

strah pred izpitom

Na začetku študija se študent srečuje z zelo pomembno nalogo — da uspešno študira in polaga izpite, da izpolnjuje pogoje za prehod v višji letnik ter da izpite opravlja sproti in seveda uspešno!

To nalogo večina mladih tudi lahko izpolnjuje. Ti žive usklajeno in v roku končujejo izpite. Za nekatere pa je ta naloga prepredena s številnimi težavami. Ena izmed njih je „strah pred izpitom“, ki lahko v veliki meri otežuje napore študentov na poti do diplome. Trdi se, da še nikoli doslej ni študiralo toliko mladih — vsi ti pa se po večkrat na leto srečujejo z izpitom, izpitno situacijo in polaganjem izpita kot ustaljeno obliko preverjanja znanja.

Negativne posledice izražene straha pred izpitom so zelo številne in raznovrstne — od povsem „nedolžnih“ neprepanih noči, težje koncentracije, povečanje živčne napetosti — pa vse do najtežjih, kot so stalno odlaganje odhoda na izpit, neuspešno opravljanje zadanih nalog, izguba volje za nadaljnji študij, izguba stipendije, zdravstvene zaščite, sobe v študentskem domu. Študij se vleče..., leta tečejo, volja usiha... Vse to pa ima tudi negativne posledice na zdravje samo, čustveno ravnotežje ter ustvarjanje nekonstruktivnih oblik obnašanja posameznikov: izoliranost, osamljenost, izguba prijateljev, čustvene krize

ter nastanek nevrotičnih in psihosomatskih obolenj.

STRAH — KAJ JE TO?

Strah je čustvena reakcija, pogojena s počutjem nelagodnosti in neprijetnosti intelektualnega značaja. Traja manj časa in preneha, ko oseba obvlada nevarno situacijo ali se ji izmakne. Pojem „Strah pred izpitom“ lahko uporabimo za vse običajne reakcije študentov, soočenih z izpitno situacijo. V zvezi s tem se pogosto uporablja tudi pojem trema. Trema se definira kot doživljanje strahu različne jakosti, ki pa je zelo kratkotrajna in pogojena z občutkom manjvrednosti in preneha z začetkom izpita.

Mnoge oblike „strahu pred izpitom“ niso običajne, konstruktivne niti normalne — nasprotno, strah postaja nerazumski, nesorazmeren je z nevarnostjo, ki ogroža celotnost in osebnost študenta. Pojavlja se veliko prej, preden je študent soočen z „nevarno situacijo“. Zato v teh primerih ne moremo več govoriti samo o golem izpitnem strahu, temveč situacija zavzema tudi pojem anksioznosti — ki je pogojena ravno s samo izpitno situacijo. Anksioznost traja dalj časa in je vezana na karakter osebnosti — to pa je tudi vzrok, da se pogosto ponavlja. Kaže se v različnih oblikah tako imenovane predizpitne napetosti, na izpitu samem, lahko je

tudi zgoščena na sam način polaganja pa tudi na odnos študent—Profesor oziroma profesor—študent. Strah na samem izpitu je lahko močnejši kot ponavadi — in takrat ga povezujemo s pojmom izpitna anksioznost in izpitna panika.

RAZŠIRJENOST

V raziskavah v letih 1973—74—75 so ugotovili, da je strah pred izpitom zelo razširjen pojav. Z gotovostjo se lahko trdi, da vsi študentje pred izpitom burneje reagirajo — saj so „strah pred izpitom“ zasledili pri 92 odstotkih anketirancev. Podatek pove, da je strah pred izpitom psihološki pojav, ki predstavlja sestavni del procesa učenja in študija — in ga je tako potrebno tudi razumeti in jemati, kajti le tako bi na najmanjšo možno mero zmanjšali prenapetost in zablode „tik pred zdajci“.

Na osnovi raziskav so prišli do podatkov, da imajo pripadnice ženskega spola v znatno večji meri izražen strah in da jim zaradi tega študij predstavlja večji psihični napor.

Strah se pogosteje pojavlja pri študentih začetnih letnikov in vidno upada pri starejših kolegih — kar dokazuje tudi obisk v posvetovalnici; strah pred izpitom pa je v znatno večji meri izražen tudi pri nevrotičnih študentih.

KDAJ SE POJAVLJA?

Eno izmed temeljnih vprašanj, ki se pojavlja pri analizi problema „strah pred izpitom“, je vprašanje — kdaj se je ta strah pojavil prvič in s kakšno situacijo je bil povezan. Mnogi študenti občutijo strah „odkar vedo zase“; nekdo pa je izjavil, da občuti strah vedno, kadar ga kak neznan človek kaj vpraša, potem v šoli — od samega začetka, na fakulteti — od prvega letnika...

Nič kaj razveseljivo ni, da okrog 50 odstotkov mladih prihaja na fakulteto z že izraženim strahom pred izpitom in polaganjem izpita.

„Strah pred izpitom“ se pogosto pojavlja tudi po neuspehu. Neuspeh, ki ga študent doživi na izpitu, je zelo neprijeten dejavnik, vpliva na čustveno ravnotežje in vodi v čustvene krize.

Od prvega izpita se običajno veliko pričakuje. Študent v njega vnese kompleks psihološkega problema — potrditev samega sebe, dokaz intelektualnih sposobnosti, potrditev ugleda. Tudi starši posvečajo temu veliko pozornosti, ki obvezuje „sinčka“ ali „hčerko“. In če se zgodi, da se pričakovana ne izpolni — se ustvarijo pogoji za nastanek strahu pred izpitom.

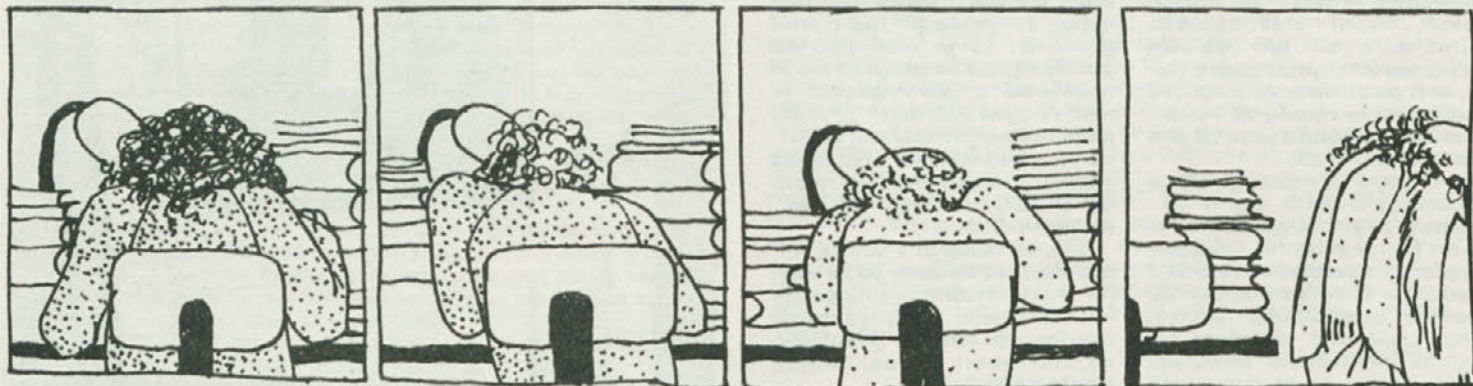
Pojavlja pa se tudi po izgubi študijskega leta. To predstavlja svojstven neuspeh, ki se, kot vsak, doživlja zelo težko.

STANJE PREDIZPITNE NAPETOSTI

Pojavi, ki spremljajo to situacijo so: povečana vznemirjenost, izguba apetita, suha usta, vlažne dlani, drhtenje posameznih delov telesa, blečica, krvavitev iz nosu, potreba za pogostim mokrenjem. Vsi ti pojavi dokazujejo, da je organizem v stanju povečane aktivnosti. V tem primeru proces prilagajanja na situacijo, ki narokoma izpolnjevanje zadane naloge, ni takšen, kot bi pričakovali, in izpit se doživlja kot grozljiva oziroma nevarnost.

V skupini čustvenih reakcij, imenovani „predizpitna napetost“, obstaja več dejavnikov: TREMA — nastane dan ali dva pred izpitnim rokom in praviloma preneha ob začetku izpita. STANJE POVEČANE VZNEMIRJENOSTI — študentje, ki tako reagirajo, so zelo okupirani z učenjem. Uče se več, kot je potrebno, pretirano so zaskrbljeni za uspeh, so razdražljivi, slabo spe, počutijo se utrujeni in so izčrpani. Eden izmed študentov je stanje svoje predizpitne napetosti takole opredelil: „Vsaka najmanjša napaka mi gre na živce, skregal bi se z vsemi, ki jih srečam — a najhuje je s starši. Kričim, treskam z vrati, iščem dlako v jaku, samo da bi se prepiral.“

Predizpitna napetost pa se lahko pokaže na povsem nasprotnem način. Študent pred izpitom izgleda popolnoma miren, brez vsakršne napetosti — skratka daje vtis nezainteresirane osebe, ki ji ni veliko do uspeha opravljenega izpita. Prepušča se „času“ — kakor bo, pa bo — brez lastne iniciative, brez spontanosti in moti-

vacije, da bi sploh šel polagati izpit.

V stanju predizpitne napetosti se pogosto dogaja, da študent pretvarja svojo anksioznost v različne somatske simptome in v „bolezen“, ki ga muči. Zaradi tega odлага aktiven odnos do učenja, izgublja ritem v pripravah na izpit, izpušča izpitne roke in izgublja študijska leta. Večina sicer najde povezovalno med „boleznijo“ in stanjem svoje predizpitne napetosti — in problem tudi ustrezno reši. Vendar pri vseh ni tako. Pri nekaterih se razvijejo številni simptomi, zato iščejo zdravniško pomoč, posvetujejo se s psihologi in psihiatri, ležijo v bolnicah, zaskrbljeni so zase — pri vsem tem pa zapostavljajo študij. Misel o začetni „namišljeni“ bolezni, ki je postala bolezen, jim je priznana.

Zelo pogosta reakcija študentov, ki se pojavlja neposredno pred izpitnim rokom, je „beg v sanje“. Taki študentje spe tudi preko 12 ur dnevno; čez dan so zaspani, zaspe lahko „kjerkoli ob vsakem času“. V stanju predizpitne napetosti se pogosto pojavlja tudi povečan krvni pritisk, zvišanje temperature, kožna obolenja, alergija... Strah pred izpitom je izražen tudi z povečano napetostjo, ki se kaže najpogosteje z glavobolom. Glavobol sam po sebi zelo otežuje uspešen študij, negativno vpliva na koncentracijo in pomnjenje — zato je tudi uspeh neznan. Izgovor, ki si ga študenti takrat najraje poslužujejo, je, „boli me glava — ne morem se učiti“ — in to jim predstavlja tudi edino razlago za neuspeh.

IZPITNA PANIKA

Predizpitna napetost se ponavadi začne na samem izpitu in se razvije v strah, ki je zelo različne jakosti. Niso redki primeri, da študent pri pripravah na sam izpit ni imel nobenih težav. Dogaja pa se, da v „odločilnem“ trenutku ne izdavi niti ene same besede; ničesar se ne spomni, marsikdo se ne zaveda niti toliko, da bi povedal ime očeta. Zaradi strahu večina študentov dela napake tudi pri pismenem delu izpita — in to takšne, ki jih drugače ne. Tako se pojavljajo slovnične napake — nepravilna raba ločil, napake v sklonih, „pomote“ pa se dogajajo tudi pri najosnovnejših računskih operacijah, kot so seštevanje, množenje, deljenje...
($5 \times 5 = 35$)

FOBIJA PRED IZPITOM IN IZPRAŠEVALCEM

Ta reakcija ima najbolj negativne posledice za študente. Študenti, pri katerih se je razvila ta oblika anksioznosti, se lahko uspešno učijo, povsem dobro se lahko tudi koncentrirajo, dobro pomnijo in dogajajo se, da gradivo sorazmerno lahko obvladajo — tako da skoraj lahko rečemo, da „vse znajo“.

Toda problem nastane, ko je treba na izpit.

Fobijska anksioznost jih paralizira — naredi nesposobne, da zberejo hrabrost in gredo na izpit. Če je zberejo dovolj, občutijo velik strah na samem mestu, kjer se polagajo izpiti — in v njih je tedaj edina želja — pobegniti čim dalje od nevarnosti — in to po pravilu tudi store. Šele ko so daleč, se počutijo varno in mimo.

Splošno znano je, da mnogi predavatelji vlivajo študentom določen strah. Na vseh fakultetah študenti dobro vedo, kakšen je kdo izpraševalec — in nekoga se boje bolj, drugega manj — vendar vseeno prihajajo na izpit in jih polagajo brez večjih problemov. Med njimi pa so tudi takšni, ki do določenih predavateljev razvijejo pravi fobijski strah — ki jih takrat, ko so z njim v kontaktu, popolnoma paralizira.

Razširjeno je mnenje, da se strogih predavateljev študenti najbolj boje. To je do določene mere tudi res; vendar se velikokrat dogaja, da študentje brezbržno pričakujejo tak izpit — predvsem zaradi predavateljeve doslednosti ter pravilne ocenitve znanja. Čeprav se še vedno dogaja, da študent „zleti“ na izpitu zaradi svoje „nesimpatičnosti“ ali zato, ker ima predavatelj „slab dan“.

NARAVA IN POREKLO STRAHU

Osrednji problem strahu pred izpitom je vprašanje njegove narave in porekla. Čeprav so mnogi strokovnjaki — psihologi, pedagogi in psihiatri podali

svoje številne raziskave, mišljenja in teorije, ki kažejo na povezanost tega problema — odgovor nanj ni enostaven. To je kompleksen problem z velikim številom dejavnikov, ki igrajo aktivno vlogo v njegovem nastanku — tako da ga ni mogoče razložiti v celoti. Zato se je izoblikovalo stališče, da odgovor leži v čustvenih izkušnjah vsakega posameznika.

Strah pred izpitom se pojavi v situaciji, ko oseba doživi sebe kot objekt ocenjevanja — kar jo ogroža. In strah nastane kot posledična reakcija: izpit se najprej doživi kot nevarnost, ki mu kot obrambna situacija sledi strah. Ta pa vpliva na niz oblik obnašanja. Na ta način oseba nepravilno doživlja izpitno situacijo in neredko pristopa k postavljeni nalogi, kar še povečuje strah.

Intenziven strah pred izpitom doživljajo preobčutljive osebe, ki niso uspele zgraditi realen in funkcionalen odnos nasproti sebi in drugim — in so zato nesigurne in odvisne. Ena izmed teh oblik je tudi nezaupanje do samega sebe. Ne cenijo se dovolj — zato se obtožujejo, ne zapajo v svoje sposobnosti, v naloge, ki so pred njimi.

Na razvoj intenzivnega strahu pred izpitom pa vpliva še nivo znanja, inteligenca, naklonjenost do določenega predmeta ali nasprotno odpor proti njemu.

Na drugi strani pa so tudi študentje, ki veliko znajo in malo pokažejo, in tisti, ki snov obvladajo precej skromno — a nimajo strahu pred izpitom. Znano je tudi, da študent, ki ima neki predmet rad — pokaže naklo-

njenost — lahko se uspešno uči in opravi izpit.

ODPRAVA IN ZDRAVLJENJE

Pogoj za uspešno prebroditev tega problema je, da študent opaža svoja čustvena doživljanja, da pravilno preceni stanje, v katerem se trenutno nahaja, da ga zna povezati z bližajočim se izpitom in le v tem primeru je uspešna psihoterapija. S pomočjo le-te spozna svoje reakcije, „razgali“ svoje odnose do staršev, odnos do tovarišev in predpostavljenih oziroma proti širšim problemom, ki se pojavljajo bodisi v družini ali širši socialni sredini.

Študenta je potrebno osvoboditi anksioznosti, ki jih preplavlja. Veliko vlogo pri tem pa odigrata tudi starši. In kakšen je njihov vpliv?

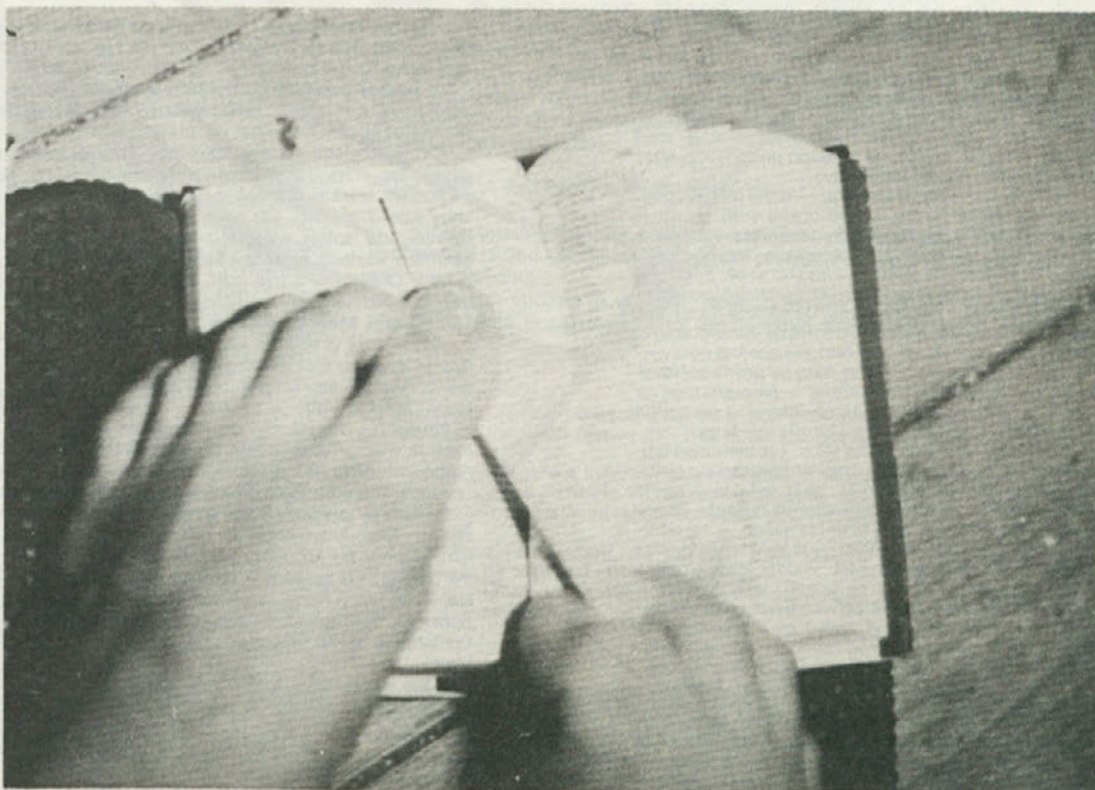
Pogosto pozabljajo, da njihovi otroci poleg materialnih sredstev potrebujejo tudi razumevanje. Študentje potrebujejo razumevanje staršev, „lačni“ so pozornosti in nasvetov takrat, „ko jim ne gre“. Je povsod tako?

Strah pred izpitom obstaja — v večji ali manjši meri. Od samih študentov je odvisno, kako problem, na katerega vpliva marsikaj, rešijo — in ne samo od njih.

Čeprav „strah pred izpitom“ negativno vpliva na uspešno učenje in opravljanje izpitov — pa je prav tako in mogoče še bolj tragična njegova popolna odsotnost.

Danila Orešek

Literatura: Dr. Ljubomir Erić: STRAH OD ISPITA

ODMEV NA ZEPNO KNJIGO

„Knjige, tako in drugače, smo obširno in izčrpno pisali. Časi prejšnjih stesk, kot nekakšno dopolnilo, da si vsaj v nekih okvirih realno podoba današnje situacije v zvezi s tvojim problematiko, pa naj bo kakratno razmišljanje ob izzidu prvih knjig nibe zbirke, ki so izšle v sodelovanju sedanjih slovenskih založb — Borec, Državna založba Slovenije, Mladinska knjiga, Založba Obzorja ter Tehniška in Znanstvena založba.

Založniki so se odločili za skupno akcijo, ki naj bi povzročila kulturne pobirne približala kar najširšemu krogu množic, le da ne vsejmu.

Knjižice so v marsikateri posebnosti. So proširane njihova pakladi je 10.000 izvodov posamične knjige — v enem letu, pa naj bo resnično, zaradi bo torej precej obsežna po pakladi, pa tudi v njej pretrgana, saj se giblje od 20 do 60 dinarjev. Zaradi pa je tudi to, da jih bo morda kupiti kjerkoli. V knjigarnah, knjižnicah, trgovinah, podjetjih, povsod, kjer se bodo našli ljudi, ki bodo želeli. Bo torej izpodrinila kakšno knjižnico, ostala na mestu — stripe in vedno ena in ista, dr. Tomaz Klobučar. Naprej je treba dobro spoznati, privedli in pretehtati, sela nato soditi in razsoditi. Sicer pa vsak najbolje ve zase, kaj je zanj dobro in kaj ne — kaj mu vzbudi mežugode, ob katerih knjigah zaspi in ob katerih branijo sladko senja. Odvisno od vsakega posameznika. Nobenemu ne moreš ničesar nasilno vcepliti, vzgoja ga lahko, in to bo splošno, če bodo potezali pravilo.

Kvaliteta knjig je torej dobra, kaj pa lahko rečemo o kvaliteti del, ki so izšli in se bodo v letošnjem letu v tej zbirki?

Zbirka je zasnovana na priročnikih, razvedrilnem branju in leposlovju. To so knjige, ki ne bi jih „kudri spoorabili, dali naprej ali vrgli stran“ — je zapisal nekdo knjige za enkratno uporabo? Kot servise ali robcake, ki ga potem, ko ga več ne potrebuješ, zavreš?

Res so knjižice izšle brez zlatih in srebrnih podjsov, naslovov in podobnih okraskov, brez rdnih platnic (prav ne nimam proti temu, a kaj, ko in ponavadi le slednje menijo za ceno, ne pa kakovost dela samega). Skromne, brez prevelikega pompa so se zrasle na prodajnih pulitih. Voharji, agenti, vojaki, Trojatroj od A do Z, kuharski nasveti mojstra Ivčiča, pa nekatera dela Kranjca, Kosmača, Remarčiča, Lema.

Vsem ni moč ustreči naenkrat. Pa naj bo namen še tako dober. In kakšni so odnosi do tega našega novorojenega nadebudnega?

Slovinci „znamo“ kritizirati. Vsako novost popa demo kakor lačen pes kost; jo raztrgamo, kritično razkosamo, da skoraj nič ne ostane od nje. Če pa bi šli čajno kdaj kdo takšnemu tlakopčepcu rekel: „Prav, strinjam se. Umikom svoje delo — vendar pod pogojem, da narediš, da si sposoben narediti bolje.“ Kaj bi se zgodilo? Saj je verjetno vsem jasno — Ob takem ravnanju ostajam brez komentarja, brez besed. Danes je še vedno vse preveč tistihi, ki govorijo — tistihi, ki se grede kritike za vsako ceno. Besede, besede... brez dejanj. Tako majhen razkorak je med obojim; nekateri mislijo, da ga bodo premostili s temi, da si nadenejo masko kritiziranja.

Tisti, ki tudi sam ne ustvarja — nima pravice kritizirati — preprosto zato, ker ne pozna vseh naperov, ovir, občutkov in vložnega truda, ki spremlja vsako prizadevanje, da ustvari nekaj novega, lepšega, bolj šega... kajti nič ne nastane samo od sebe. Potrebna je pripravljenost žrtvovati tudi svoj prosti čas; volje, interes, da spoznaš nekaj novega, da so tvoji naponi koristni — zate in za družbo. Spodrsiljaje znamo opaziti mnogo prej kot nekoga pohvaliti za uspešno opravljeno delo. V marsikom tli zavist, zato ne prizna sočloveku to, kar bi mu moral; nasprotno — namesto tega ga „pita“ s takšnimi in podobnimi kritikami — samo, da bi ga potolkel; da bi uničil rast komaj vzklitega.

Tudi z žepno knjigo ni vse tako, kot bi moralo biti. Vsekakor je potrebna ideja o njenem nastanku pohvaliti. Prav gotovo pa drži tudi to, da so dela, ki so zajeta v letošnji zbirki, res premla kvaliteta (seveda, če namen izdajateljev ni le zgolj finančni uspeh — saj bo izšlo nekaj „pravcatihi uspešnic“ — o kvaliteti in vsebini teh pa tokrat ne bi razpravljali). Vendar je ideja dobra — cilj koristen. Vsekakor pa bi bilo za naprej dobro premisliti tudi o tem, da se v zbirko uvrste tudi slovenski in jugoslovanski literati (poleg ostalih seveda) — mogoče predvsem tisti, ki so bili doslej prisiljeni izdati (iz takšnih ali drugačnih razlogov) v samozaložbi.

Skratka — ideja je rojena, novorojenčku želimo uspešno rast in odpornost proti vsem invazijam kritik — da bi se uspešno razvijal terčasoma zajel vse vrste literature. Upamo, da naše zahteve niso pretirane — da bomo deležni tega, kar pričakujemo.

Daniela Orešek

OPERA — ŽIVI?

Mnenja o operi sami kot določeni specifični glasbeni zvrsti so sila deljena. Takšni so tudi pogovori, razgovori ter bolj ali manj vroče debate bodisi med starejšo in mlajšo generacijo ali med mladimi samimi. Mnogi so mnenja, da je to nekakšen malomeščanski ostanek; da ljudje obiskujejo operne predstave zgolj zaradi tega, da požeje svetu svojo toaleto, garderobo in vse, kar spada zven... drugi kujejo operno v zvezi.

Nedvomno so malomeščani zame tudi ti — s takšnim svojevrstnim mnenjem, ki se ravna po pravilu „kar ni všeč meni — tudi tebi ne privoščim.“ Dejstvo pa je, da so predstave precej dobro obiskane. Operno delo je pravzaprav veliko zahtevnejše od dramskega. Nastopajoči mora predstaviti predvsem svoje glasovne sposobnosti, poleg tega pa seveda.

Da je torej kar sem v uvodu zapisala, pa dokazuje tudi „natrpanost“ mariborskega gledališča čez čas, ko je v operi gostovala pevka Ruža Pospis-Baldani (predstave so bile razprodane skoraj za cel teden njenega gostovanja že vnaprej).

Kaj je prijetno mariborsko občinstvo? Prav gotovo je eden izmed vzrokov, po katerih pevka po vsem svetu; pa še Jugoslovanka je po vrhu — Varaždinka; sedaj prihajiva v Zagreb, seveda kolikor ni na gostovanjih. Sicer pa se z nji ne obremenjuje preveč, občinstvo je oddana tudi za dve leti vnaprej, mi je zadržila v pogovoru.

„Pojem v okviru letnega programa — toliko, kolikor je potrebno.“

„Kaj ti v mariborskem gledališču je bila zadovoljna — saj tudi teater sam ni preveč vsilil, ko da se bo stanje v zvezi z mariborskim gledališčem končno premaknilo v bolje.“ Občinstvo je lepo sprejelo. Tudi sama se je prijetno počutila. Potrebna je razmišljati zbor, orkester, soigralce...

„Včasih sem imela sem napila čez 200-krat — natanko se ne spominjam. Sodelovala sem v več kot 30 različnih režijskih predstavah od modernih, umirjenih do klasičnih. Zelo mi ni bilo všeč v rock operi. Sicer me moderne predstavitve ne motijo, vendar mi ne vdušena nisam nad njimi,“ pripoveduje. „Zastopam namreč stariše, da mi je všeč v gledališču zato, da se razvedri — da dojam lepoto, ki jim ni všeč, da pa se preveč ne vznemirijo — ne pa da oglušijo ob trušču in razbijanju.“

Opera Carmen Georgea Bizeta je precej zahtevna pa tudi znano delo. Predvsem splošno otežuje vsako vstopno predstavitve — iz razloga namreč, da so možne primerjave s prejšnjimi izvedbami. In tudi kritike niso vedno upravičene.

„Namen je učiti, izsko predstavitve. Vsak, ki opero pozna, ima svoje predstave o glavni vlogi, nekateri jo imajo radi, drugi ne. Vsak jo jemlje po svoje. „Meni pomej, vobodni in gosteje ženske — tako govori se z režiserjem kar ujea. Opera je tudi glasbeno precej zahtevna.“ In za konec še vprašanje — kakšna je razlika med opero in koncertom? „Ne raje pojete? Opera mi je življenje, koncert je predstava. Koncert je težje potekati opero, ves čas moraš gledati poslušalce, biti pri miru — pri operi pa razen tega, da poješ, tudi igraš (se giblješ). Vsega mineva veliko hitreje kot na koncertnem delu.“

„Vsega mi pripovedovala...“ o gostovanjih, doživljanjih v Budimpešti, New Yorku, Londonu, Parizu... o svojem delu... o sebi zelo malo... Delo je njeno življenje.

Daniela Orešek

IZPITI, IZPITI...

Danes imam izpit. Čvrti me po želodcu, ko gram proti šoli. V ušesih mi odzvanjajo besede kolega: „Veš, stari je zariban! Vsekakor tretjega vrže. Ima svoj sistem. Ko odgovorjaš, gleda skozi okno ali pa si piše pluse in minuse. Tudi prvega ponavdi „zabrše“. Jaz sem ga delal dvakrat, čeprav sem drugič znal manj kot prvič. Prvič sam bil namreč štari po vrsti in sem „zril“. Pa dosti srečel!“

Pred izpitno sobo je že osem kandidatov in z grozo upotivim, da bom deveta po vrsti. Torej bom „pogrnila“. Živčno listam po zapiskih in skriptih in hočem iztržiti čimveč v teh nekaj minutah. Kolegica poleg mene „stresa“ snov kot iz rokava. Ob tem dobim občuten kompleks manjvednosti, saj se mi zdi, da sploh nič ne znam. Pojavi se profesor. Vsi vzhopemo in na hodniku zavlada smerna tšina. Prijazno se nasmeje in pove, da bomo takoj začeli. Obljibe me kurja pot, saj dobro vem, da sem zadnjih pet listov samo bežno prelistala in se ničesar ne morem spomniti. Kolega zine: „Stari je dobre volje. Mogoče pa ne bo „privijal“. Jaz gram drugi.“

Prvi trije grede na zagovor kot politični „cucki“. Živčno pogledujemo na uro in kadimo kot za stavo. Roke se mi tresejo. Kmalu se prvi vrne, bled kot stena. Vsi se prerivamo okoli njega in ga sprašujemo, kakšna vprašanja je dobil, kakšne volje je „profoks“, če „privija“. Kaj vse je presudil, od kod je študiral... Revaž niti do besede ne pride. Na koncu izjavi, da je „padel“. Pršine me: „Torej je res, da gre stari po sistemu!“ Kljub temu vroče upam, da bom morda le kaj znala. Druga in tretja po vrsti se prikazeta nasmejanih obrazov. Naredili sta... Torej le ni res, da gre po sistemu!“ mi mislim.

Minute prepočasi minevajo, ko so na vrsti naslednji trije. V urlo me stiska. Dva sta naredila eden je „padel“. „Ali ima novi sistem?“ se sprašujemo. Ni več časa za premišljevanje. Na vrsti smo novi trije. Kolena se mi tresejo, ko stopam v izpitno sobo. Ko dobim kolega prvo vprašanje, sem slabe volje. Ravno to snov znam. No, ko dobim „svoje“ vprašanje se pomirim. Zdi se mi, da znam. S tresočim glasom odgovorjam. Vsi naredimo. Oddahnem si, iz šole gram kot v sanjah. Prebila sem lad. To je bil moj prvi izpit.

Ko pripovedujem kolegu, mi reče: „Zgleda, da je stari spremenil sistem. Zariban pa je vseeno. Saj sem izpit dvakrat delal, bom pa je vedel!“

Asja

SEMINAR UNIVERZITETNE KONFERENCE ZSMS MARIBOR

ZA VODSTVA OO ZSMS
IN KS ZSMS

POHORJE, 24. 25. IN 26. FEBRUARJA 1978

DR. MATJAŽ MULEJ, SEKRETAR UK ZKS MARIBOR

AKTUALNE NALOGE UNIVERZE IN VLOGA ZSMS NA UNIVERZI MARIBOR

Prvenstvena vloga današnjih študentov temelji predvsem na tem, da se hkrati usposablja tako za svojo stroko, kot tudi za kreativnega soustvarjalca današnje in bodoče samoupravne socialistične družbe. Edino na osnovi lastne družbenopolitične aktivnosti med študijem bo lahko študent tudi kot zaposlen človek pomagal aktivno kreirati naš vsakdan.

Pojavlja se vprašanje, če je tudi učitelj na Univerzi ustrezen za vzgojo bodočih samoupravljalcev. Še vedno se dogaja, da ima študiran človek — strokovnjak nadpovprečno oblast. To nikakor ne sme biti pogojeno z družbenim položajem, temveč se mora odražati skozi delo, skozi katero dokaže svoje sposobnosti. Za tako obnašanje, ki nikakor ni vmesno, je kriv „otroški odnos“ mase, ki vse prepušča le kopici ljudi. Poudariti je treba, da je precej takih „otroško naravnanih“ tudi med študenti, ki se ne zavedajo, da samoupravljanje ni samo pravica, temveč predvsem dolžnost. Med študenti se pojavljajo tudi taki, ki so člani ZK, ki pa „spijo“ in ne delujejo tako, kot bi morali. Izgovor, da študent nima časa, drži samo delno, služi pa res samo kot dober izgovor. Študentje so premalo ustvarjalni in večina se niti ne trudi, da bi to bila.

Če študent nima lastnih ambicij, potem je pravzaprav zelo vprašljivo, kaj na Univerzi sploh počne. Čim ožji je krog odločevalcev in kreativnih, toliko bolj se pozablja, da je oblast dolžnost, ne pa pravica. Vsaka družba izgrajuje neko (svojo) zavest, naša družba pa jo poskuša sistematično organizirati.

Dogaja se tudi, da imamo sestanke zaradi sestankov. Pozablja pa se, da je smisel sestankov v tem, da se iz njih izpeljejo izhodišča za konkretne akcije in da se pride do zaključkov, na katerih naj temelji boljše delo.

Za študenta ni dovolj, da se „priklopi“ do diplome, temveč se mora nenehno usposabljeti za odgovorno samoupravno delo. Potrebno je uvesti kontrolo individualnega dela vsakega komunista, ki naj bi izhajalo iz 3-mesečnih poročil o delu. Komunist mora sprejeti zadolžitve — tako kongresne kot konkretne — in jih izvajati v praksi. Prav takšna kontrola bi morala biti uvedena tudi za člane sindikatov, organiziranih v samoupravnih skupinah, člani ZK pa bi se morali organizirati v aktivih, ki bi šli maksimalno 20 članov.

BOGATITI VSEBINO

DELO SE ŠELE PRIČENJAI

Kljub ne preveč zadovoljivi udeležbi na seminarju, so udeleženci seminar ocenili kot zadovoljivo uspel. V razpravah je bilo zelo realno ocenjeno sedanje stanje v mladinski organizaciji. Razen tega, da so udeleženci uskladili svoja mnenja, so nakazali področja dela in naloge, ki jih čakajo.

Povdariti pa moramo, da so zaključki seminarja le teoretična izhodišča za delo, s katerim moramo nemudoma pričeti. Največje breme pri tem pada na Osnovne organizacije, Univerzitetna konferenca pa bo morala skrbno nadzirati in voditi njihovo delo, DA NE BOMO OSTALI LE PRI BESEDAH.

Vsi člani ZSMS bi morali ob začetku vsakega semestra dobiti in sprejeti spisek nalog, ki jih morajo opraviti. Študentje — najširša baza — mora zavzemati politična stališča, ki izražajo splošno družbeno voljo in je ne more oblikovati ozka grupa, saj le-ta ne more zaobjeti vseh stališč vseh študentov. Odpraviti je nujno potrebno „vlogo glasovnega stroja“, množice, ki samo potrjuje, pri oblikovanju stališč pa ne sodeluje. Seje morajo preiti sedanjo obliko in se preusmeriti v usklajevanje in formiranje stališč za konkretne akcije.

Študentu je potrebno nuditi možnost za uveljavitev, za kar pa je potrebna ustrezná vzgoja. Študent mora postati družbeno usposobljen, obvladati mora znati samega sebe in postati upravljalec in kreator sodobne samoupravne družbe.

POSLANICA REFERATA IN RAZPRAVE

Vloga mladega človeka se je v zadnjem obdobju nekaj let bistveno spremenila. Mlad človek ni več objekt predavanja, velja moč elementov, ne pa pokorščina.

Dve grupi: vodilna in vodena. Enakopravnost v delu in hkrati v delitvi rezultatov dela je osnovni pogoj sestavljanja življenjskih nalog. Danes ni

Univerzitetna konferenca ZKS Maribor pripravlja delovni seminar za reaktiviranje delovnih članov ZK. Res je takšna poteza že nujno potrebna.

Pojavlja se problem informiranja na šolah in vključevanja brucev pri kadrovanju v organe ZSMS in ZK, ter samoupravno delo na šoli in Univerzi. O celovitosti informiranja se lahko žal samo pogovarjamo.

Tov. Mulej je poudaril, da študent brez lastnih ambicij in teženj po soodločanju na Univerzi nima kaj iskati.

Sprašujemo se, kaj bodo na to porekli študentje, ki samo „vedrijo“ na šolah Univerze Maribor.

več problemov z zapiranjem sestankov in drugih razprav zaprtega tipa, ki bi preprečevale najširše vključevanje mladega človeka v kreacijo družbenopolitičnega sistema. Vloga študentov — bodočih intelektualcev je prav v tem trenutku bistvenega značaja in hkrati največji garant za uspešen, perspektivni razvoj družbe. Akcija mora pogojevati družbeno korist, ne

pa samo individualno zadovoljevanje osebnih interesov in potreb. Nasprotje tega je status pravne države, ki se je v zadnjih stoletjih ne-bistveno preklapljala iz oblike v obliko s kar malo izboljšanim konceptom režima dela v državi. Ravno v tem je prednost države, katere ideja je bila rojena že pri Marxu, uresničuje pa se šele v zadnjih nekaj letih. Konfrontacija mnenj, bi se morala stapljati v tvorbo skupne akcije je izrednega pomena prav za aktiviranje mladih.

Široko samoupravno angažiranje mladih je torej temeljni pogoj za celovito in angažirano delo mladih. Delo je potrebno v bodoče bolj dosledno izvajati in še resneje postopati k razreševanju skupnih interesov oz. nalog.

Zanimiva, a hkrati potrebna novost, lahko bi dejali odločilna delovanju ZK na Univerzi (doslej edina v Jugoslaviji je načela takšno navidez sicer birokratsko, vendar v resnici nujno aktivnost prav Univerzitetna konfe-

Udejstvovanje komunistov na Visoki ekonomsko-komercialni šoli je nezadovoljivo vključeno v mladinsko aktivnost. Zakaj je takšno stanje odraz dela na VEKŠ, vedno samo nekateri funkcionarji šole.

Ideja o trimestrih je bila kot je dejal tov. Mulej, dana na plano, nato pa kaj hitro pozabljena.

renca ZKS v Mariboru) je OCENJEVANJE VSAKEGA KOMUNISTA v periodičnem obdobju treh mesecev.

Doseči je potrebno relacije, po katerih bodo odločitve dejansko plod skupnega dela:

- konstruktivne in tvorne seje
- krog sodelujočih mora biti celovito aktiven
- ustrezno pripravljene seje

Vzgoja ustvarjalnosti je pogoj za preoblikovanje dosedanjega načina dela na Univerzi, ker ponekod niti profesorji niso ustvarjalno vključeni v razmišljanje, še manj pa v delo. Pomembnost sodelovanja študentov v preobrazbi vzgoje in izobraževanja na Univerzi pomenijo zadnje aktivnosti v smeri ocenjevanja oz. habilitiranja res sposobnih pedagoških delavcev, ki bodo sposobni usposabljalati CELOVITO ŠTUDENTOVO OSEBNOST. Bistvo ocenjevanja sindikatov in mladine je iskati v odrazu dela učitelja ne pa v prebiranju spisov funkcij.

Oblikovanje in izvajanje stališč je celovita naloga, ki se v nobenem trenutku ne sme cepiti in izpeljevati dvotirno.

Ankete morajo nuditi osnovni statistični podatek za razpravo, nikakor pa ne dokončno vodilo za habilitiranje pedagoškega delavca.

KJE ZAČETI?

Ali je pravilno zaostri razmere v OO ZK na Univerzi? Vprašanje se postavlja predvsem zato, ker želimo razmigati družbenopolitično in samoupravno življenje. Prvo kar je, začeti moramo na pravem koncu. Namreč, razmer ne moremo začeti zaostrovati v sindikatu, ker vemo, da organizacijsko ni sposoben, Socialistična mladina Univerze je tista, ki se krepi v tem obdobju, zato zopet ne moremo začeti razmer zaostrovati v tej organizaciji. Le osnovne organizacije ZK so tiste, ki morejo razbiti „familiarnost“ v svoji sredini.

Prav gotovo ta familiarnost izvira iz začetkov ustanavljanja višjih šol v Mariboru. Takrat se je zbiralo po nekaj komunistov v svoji celici in neizvrševanje sklepov so zaradi svoje družinske majhnosti v celici opravičevali iz osebnih razlogov. Danes sentimentalnosti ne moremo opravičevati, ker sicer lahko postanejo sekretarji OO ZK podobni pridigarjem ex oltar. Da pa OO ZK ne bodo velikodušno poslušale monologov sekretarjev OO, je potrebno, da se OO razdobjo ali podvzamejo kake druge oblike, npr. aktivni. (tov. Mulej: „Povprečno šteje OO ZK na Univerzi Maribor 80 članov“)

Dr. VLADIMIR BRAČIČ, REKTOR UNIVERZE V MARIBORU

SAMOUPRAVLJANJE KOT DEL DELOVNEGA PROCESA DELAVCEV IN ŠTUDENTOV

Univerza v Mariboru je konstituirana kot samoupravna skupnost VDO, katere imajo enakopraven status. Bistvena preobrazba univerze v zadnjih nekaj letih je prav gotovo v tem, da je izgubila primat vrha v združenju šol in je postala oblika usklajevanja mnenj in skupnih interesov šol, ki se zaključujejo v univerzitetno celoto.

Vsaka VDO v sklopu univerze deluje po tripartitnem sistemu: zastopane so tri skupine delegatov — študentje, delavci in uporabniki, pri čemer ni pomembna številčnost posameznih delegacij, saj ne obstaja princip preglasovanja. Vsak organ v taki sestavi je sklepčen ob prisotnosti večine delegatov iz posameznih skupin. Pri sprejemanju sklepov in

odločitev je potrebno, da se izjasni vsaka delegacija posebej. Sklep je sprejet, če glasuje več kot polovica vseh delegatov. V obratnem primeru se sproži usklajevalni postopek, kjer je neobhodno mnenje baze delegatov.

Ob dodatnih pojasnilih smejo delegati spremeniti svoje mnenje, za kar pa morajo poročati bazi. Baza pa ima pravico, če se čuti kakorkoli oškodovana ali prizadeta, da izreče nezaupnico svojim delegatom ali jih celo odpokliče.

Študent ima pravico in dolžnost, da soodloča o pogojih študijskega režima (izpitni roki, urniki, nerealni izpitni rezultati, mnenja o učitelju v reelekcijskem postopku). Vendar pa se študentje premalo poglobljajo v to problematiko, nekateri pozabljajo, da o tem sploh lahko izrazijo svoje mnenje. Ob nastalih problemih se zgodi, da študentje niti ne vedo, kaj storiti.

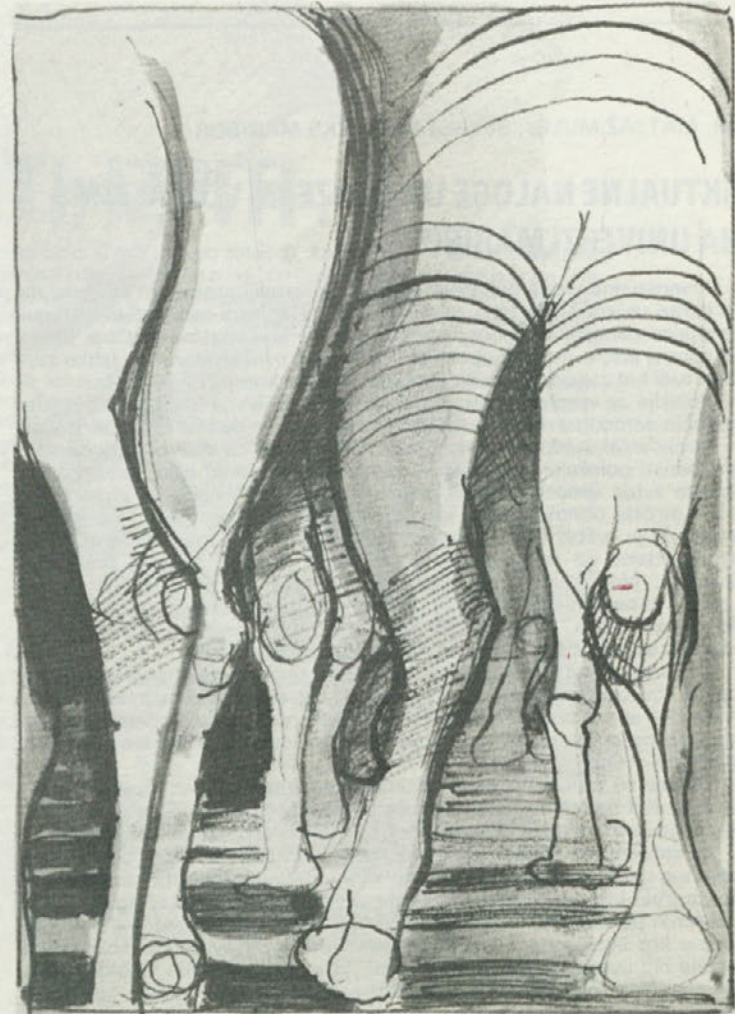
Kritiko o tej problematiki mora posredovati baza svojim delegatom, ki na to sprožijo le-te v organih, v katere so izvoljeni, oz. tam, kjer teče razprava o tem.

Vspodbudno za našo Univerzo je dejstvo, da JE EDINA V JUGOSLAVIJI S STOPENJSKIM ŠTUDIJEM, ki je OSVOJEN KOT PRINCIP. Sodelovanje z združenim delom je od ustanovitve naprej ZELO POGLOBLJENO. ŠTUDIJ OB DELU oz. izredni študij je bila TEMELJNA OBLIKA PRIČETKA IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI na takratnih visokošolskih zavodih.

Mariborska Univerza je hkrati tudi edina Univerza v SFRJ, ki ima DISPROPORC ŠTUDENTOV OB DELU VEČJI OD DELEŽA REDNIH ŠTUDENTOV. Zanimivo je tudi to, da je bila Univerza prisiljena črpati pedagoški kader predvsem iz industrijskih in ostalih delovnih organizacij, ter da se je razvijala kot SAMORASTNIK. Dolgo časa je ljubljanska Univerza zelo prezirljivo spremljala razvoj mariborskih višjih in visokih šol, zato ni ustanovila nobenega oddelka svojih fakultet, visokih oz. višjih šol v Mariboru, čeprav so se kazale realne potrebe.

Bistvo samoupravljanja na Univerzi temelji na že omenjenem tripartitnem sistemu enakopravnega upravljanja izvajalcev pedagoške dejavnosti, študentov in uporabnikov izobraževalnih storitev, pri čemer se pojavljajo nekateri problemi sodelovanja združenega dela, zaradi česar prihaja občasno do manjših zastojev v samoupravljanju.

Najbolj pereča točka študentskega samoupravljanja je DELEGATSKO RAZMERJE s katerim delegati pogostokrat ne posredujejo mnenja in stališča delegatske baze, temveč posredujejo lastne odločitve.

Tov. Bračič je med drugim dejal:
Pedagogi in tehniki so ob podpisu samoupravnega sporazuma o financiranju občudijskih dejavnosti skočili v hrbet lastni organizaciji ZSMS, kar pomeni, da ne razumejo bistva sporazuma, ki ga po pravilih delovanja sami sestavljajo.

Zaenkrat študentje še niso delavci v združenem delu... Ostali odgovorni tovariši v svojih referatih, pogovorih in razpravah še vedno izpuščajo besedi „zaenkrat“ in „še“.

ROBERT BOBANEC, NAČELNIK ŠTABA TO MARIBOR

SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA NA UNIVERZI

V povzetku se opredeljujemo le na diskusije in podajanje s študentskega področja.

Splošni ljudski odpor je rezultanta treh komponent:

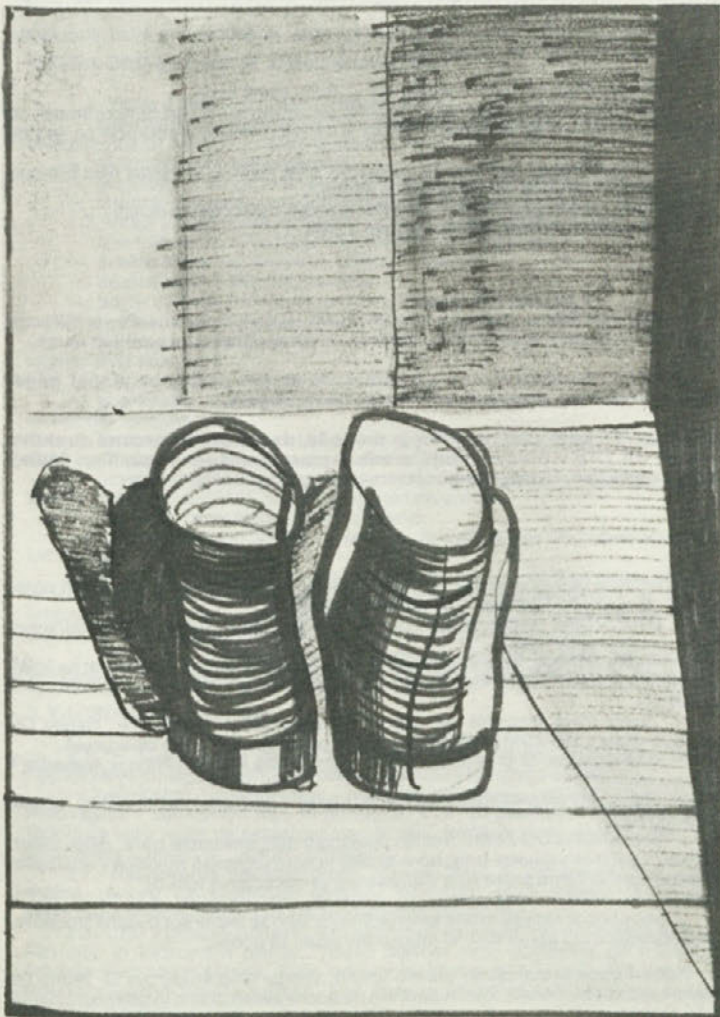
- človek — v svoji psihofizični funkciji,
- obramba,
- samoupravljanje.

SLO in družbena samozaščita mora izhajati iz dela, torej iz okolja v katerem živimo.

Kljub temu, da smo mladi najbolj progresivni del sveta, je delovanje in učinek delovanja študentov s tega področja na univerzi premajhen. Znani so le uspehi usposabljanja v učno vzgojnih centrih (Velike Bloke...). Vendar je še veliko nejasnosti na vprašanja kot so: „Kakšno je dejansko mesto študentov v vojnih razmerah? Kakšna je njihova naloga in način vključevanja? Kakšni so načrti (sploh so?!)? Kakšna je in kolikšna je njihova prisotnost v DS?“

V razpravi je tudi ostalo odprto vprašanje kako naj delamo, kje naj začnemo, kakšen pristop naj zavzamemo. Pri tem se je nakazala potreba po koordinaciji izobraževanja pri predmetu TSLO in izobraževanja v učnih centrih. Potrebno je povezovanje obredne dejavnosti ZSMS s Krajevno skupnostjo.

Naš najosnovnejši pristop pri reševanju prej naštetih vprašanj je NAŠA AKTIVNOST. Akcija študentov in kontakt z njimi naj bi izhajal iz

spoznanja študentov samih. V samoupravljanje pri obrambnih pripravah, pomanjkljivo pa je konkretno informiranje.

Razpravo o vključevanju žensk v SLO in v obrambne priprave, kljub prisotnosti predstavnic, ni takoj stekla.

Tudi to vprašanje v debati, kakor še večina drugih, je ostalo nedorečeno, vendar je kljub temu prineslo zanimive rezultate, ki se bodo morali odraziti v nadaljnjem delu.

Iz diskusije in prej postavljenih vprašanj sta se na seminarju nakazali dve možni rešitvi:

- samostojno organiziranje priprav na SLO in DS na Univerzi ali
- posamezna VDO se povežejo s krajevno skupnostjo, kjer so locirane.

KAKO MLADEŽ V UNIFORMI

Na univerzi je čutiti slabost družbene samozaščite. Poglavitna napaka je v tem, da prav študentje pogostokrat dopustijo, da se z njimi manipulira.

Tov. Bobanec je menil, da je potrebna temeljita mobilizacija mladih v teritorialno obrambo, predvsem mladih iz univerze.

Zanimivo je, da je bilo v veliko razpravah omenjeno prav načelo zavednosti, ki na vseh področjih dela na univerzi vse preveč škriplje.

FRANCI KRŽAN, PREDSEDNIK KMI PRI RK ZSM SLOVENIJE

O VLOGI ZSMS V PREDKONGRESNEM OBDOBJU

Izredno pomembno področje delovanja ZSMS v predkongresnem obdobju temelji na uveljavljanju novih družbeno-ekonomskih in družbenopolitičnih odnosov. Prav v zvezi s tem je potrebno da socialistična mladina spozna svojo vlogo, ki ji pripada v družbi kot enakopravni družbenopolitični organizaciji.

Že danes, še bolj pa v bodoče bodo imele posebne izobraževalne skupnosti pomembno temeljno vlogo na področju reformiranja vzgoje in izobraževanja, zato je osnovni pogoj da se tudi člani ZSMS kot delegati bolje vključijo v vse SIS, zlasti velja to za izobraževalne skupnosti. Naša osnovna skrb je posvečena preobrazbi srednjega šolstva, kar pa ne pomeni da je tako ostalo šolstvo potisnjeno ob stran. Pri tem je zlasti pomembno preoblikovanje sodobnega osnovnega šolstva v celodnevni koncept

Na univerzo danes prihajajo samoupravno nedograjeni maturantje srednjih šol, kar je predvsem pomanjkljivost sistema srednjega šolstva.

V bodočem poklicnem izobraževanju in samoupravnem usposabljanju tega problema ne smemo čutiti v tolikšni meri kot doslej.

V bodoče je nujno, da pedagog postane tudi učitelj samoupravljanja. Kaj bo s tistimi, ki samoupravljanja ne dojemajo niti toliko kot nekateri študentje? Nujno bo potrebno tudi te pedagoge dvigniti na nivo vsaj povprečnega samoupravljalca.

delovanja, ker mora to postati osnova za nadaljnji celovit razvoj mladega človeka. Prav zato prehaja vrsta nalog v preobrazbi tudi na osnovno šolo. V predkongresnem obdobju se postavlja pred mladino zelo pomembna, a hkrati še bolj zahtevna naloga vključiti se v reformo šolstva, z ostalimi faktorji, potrebnimi za vsestransko preobrazbo (izgradnja dijaških in študentskih domov, smotnost kadrovanja, štipendiranje po potrebah in izobraževanje mladine v skladu z nagnjenji usmerjenimi po potrebah, odpravljanje velikih socialnih razlik med mladimi...).

Potreba po tekočem angažiranju postavlja pred mladega človeka zahteve po nenehnem kontaktu s širšo družbeno skupnostjo, posebno še v obliki permanentnega delovanja v delegatskih samoupravnih skupnostih.

Na področju štipendiranja beležimo ob sedanji redakciji dokumentov nedvomno vidne uspehe, kar pa mora v bodoče še bolj zaživeti. Partitnost v vzgoji in izobraževanju mora biti stalna praksa. Reševanje problemov

Smisel sestanka naj ne bi bil v mehaničnem sprejemanju odločitev z dvigovanjem rok. Pozabili pa smo, da se študentje, ki nimajo telesne vzgoje, hodijo „rekreirati“ na take sestanke.

mora potekati akcijsko in organizirano z uveljavljanjem pravice argumentov. Referent je opozoril na tuje študente, ki lahko igrajo ob vrnitvi v domovino vlogo „poslanika“ in na pomanjkljivosti v delu študentskih pokrajinskih klubov.

Ena izmed najpomembnejših nalog v pripravah na bližajoči se 10. kongres ZSMS je proces preobrazbe vzgoje in izobraževanja za tako imenovano usmerjeno izobraževanje s tem, da se bo ZSMS še bolj kot

dslej morala posvetiti preobrazbi osnovnega šolstva v procesu ustanavljanja celodnevne šole. Z uspešnim razreševanjem tega problema bodo postavljeni temelji za razvoj zastavljenih nalog — to pa je hkrati tudi pogoj za preobrazbo srednjega in visokega šolstva. V samem procesu študija je potrebno povezovanje z delovnimi organizacijami — torej izhajanje, povezanost ter hkrati vračanje v proces dela.

Med pomembne naloge sodi akcija na področju poklicnega usmerjanja. Mlad človek lahko po prvih dveh letih, seveda če mu študij ne bo ustrezal, prestopi na drugo šolo.

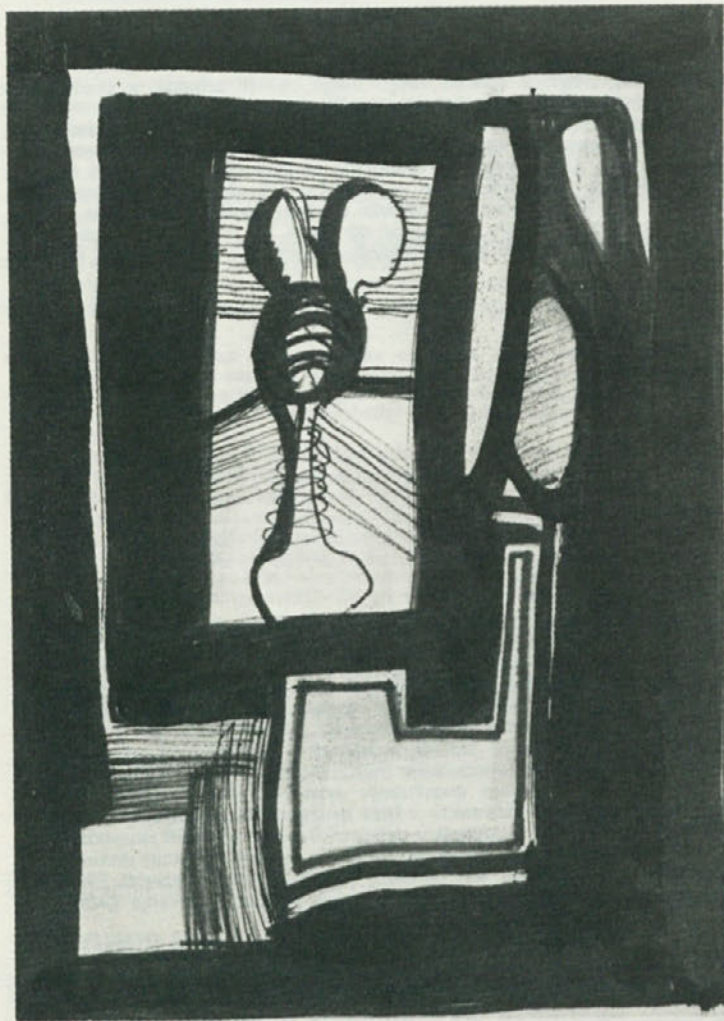
Zdaj je tudi čas, da opravimo pregled nad minulim delom, da poskušamo odpraviti nepravilnosti. Potrebno je pripraviti tudi analizo glede informiranja — ugotoviti, če dovolj kvalitetno, dovolj jasno in kritično. Trenutno pa se posveča precejšnja pozornost pripravi samoupravnega sporazuma o štipendiranju.

Pohvaliti velja napredek pri urejanju samoupravnih odnosov na univerzi med tem ko istočasno ugotavljamo, da je to v srednjih šolah še premalo zaživel. Reševanje problemov in vprašanj je potrebno pristopiti akcijsko — ZSMS naj bi posameznim institucijam in krožkom pomagala pri delu — ne pa, kot se pogosto dogaja, da se le-te obračajo nanjo le ob nastopu finančnih težav.

Ko vključujemo mlade v ZSMS se delajo precejšnje napake. Pogosto gre namreč le za formalnost — sprejetje najprej v osnovni šoli, nato v srednji in še na univerzi — manj pozornosti pa se posveča delu samemu.

Učitelji pogosto zelo subjektivno vplivajo na izgled anket („gledanje pod prste“), namesto, da bi pravilno pristopili in dojeli bistvo ocenjevanja.

Preveč se pričakuje od dela univerzitetne organizacije ZSMS, ker je bistvo in temelj nalog baze, torej osnovne organizacije ZSMS, katerih delovne naloge so primarne.

Problem, ki se pojavlja v odprti luči je tudi odsotnost „velikih funkcio-narjev“ v bazi. Za primer so navedli VTŠ, VTO elektro, kar pa nikakor ne pomeni, da ti ljudje nosijo breme vsega dela v OO ZSMS in OO ZK.

Danes obstojajo na univerzi celo primeri „fami-liarnih organizacij ZK“, čeprav v blažjih oblikah, ki zelo otežujejo delo celotnih osnovnih organiza-cij, posledice pa je čutiti na VTO.

ZAKLJUČKI DELA PO SKUPINAH

DELO PO SKUPINAH IN OBLIKOVANJE STALIŠČ LE-TEH

Teme:

1. Vloga ZSMS na šolah univerze
2. Študijski programi in perspektiva poklicev
3. Kadrovska politika
4. Izobraževanje ob delu
5. Položaj študenta in učitelja

I. Vloga ZSMS na šolah že dosega primerno višino, njena vloga pa je pogojena z aktivnostjo članstva.

Čutiti je da bo ZSMS dosegla oz. ponekod je že dosegla višino ZK. Njena vloga se bo krepla z vse večjo aktivnostjo članstva ZSMS, to pa naj bi dosegli s sledečimi predlaganimi ugotovitvami:

- aktiviranje študentov v delu po njihovih interesnih nagnjenjih katere ugotovi-mo z anketiranjem,
- vpliv na dijake srednjih šol,
- seznanjanje študentov o delu ZSMS in drugih dejavnosti ter o izobraževanju (seminar za bruce v začetku leta),
- delo naj preide v manjše celice — aktivni ZSMS,
- pridobivanje aktivistov z individualnim delom,
- pomoč članov ZK, ki se naj širše vključijo v delo ZSMS,
- ocenitev študentov kot samoupravljalcev in družbenopolitičnih aktivistov,
- ne smemo zanemarjati obštudijskih dejavnosti, saj se tudi tu srečujemo s sa-moupravljanjem.

Aktivnost ZSMS naj ne bo samo površinska, ampak vsebinsko globalna. Us-trezno pa moramo vključevati delo naravno osnovane grupe, ki se često formirajo po letnikih.

Sprožil pa se je tudi problem dislociranih oddelkov. Ti so zelo slabo povezani z matično šolo in s tem tudi z delom OO ZSMS. Zato je vpliv na strukturo šole študen-tov iz dislociranih oddelkov slab. Kar je posebej pereče z oddelkom VEKŠ Celje.

II. Sprotni študij ne more funkcionirati s starimi programi. Potrebna je revizija, ki pogosto naleti na odpor pri profesorjih. Zahtevamo skrcenje in črtanje neustrezne smeri v programih, kar je često povezano z dohodki profesorjev.

Študentje smo že dali veliko pripomb, ki pa niso bile upošteevane. Sedaj je lahko čakamo na rezultate, ki bodo verjetno potrdili našo zaskrbljenost. Še vedno ni reše-no vprašanje učbenikov. Predlog uporabe večjega števila literature je sprejemljiv sa-mo za določene šole.

Često se dogaja da pri sestavi programov študentje ne sodelujejo, te napake pa se zavejo šole ko vidijo da program ni ustrezen. Pri sestavi naj sodelujejo tudi gospo-darstvo.

Programi še vedno ne vsebujejo dovolj prakse, zaradi česar se mladi strokovnja-ki srečujejo s težavami pri zaposlitvi.

Pojavljajo se prvi problemi zasičenosti z določenimi kadri.

Pri ocenjevanju potreb pa se ne bi smeli omejevat le na ozek teritorij ampak naj se ugotavlja širše. Vse več kadrov ostaja v mestih, nerazvita področja pa so brez njih.

Za pomanjkljivo planiranje so predvsem krive OZD, ki do sedaj niso bile spo-sobne pripraviti srednjeročnih potreb po kadrih.

Problem razporejanja kadrov bo treba razrešiti z določenimi ukrepi.

V prihodnosti vidimo rešitev v študiju iz dela.

Tovariš z VTŠ je predlagal nujno in v najkrajšem času doseči verifikacijo celovite aktivnosti študentov — tudi družbenopolitične in samoupravne.

Na VEKŠ so nekateri tako aktivirani, da so jim pričele poganjati mige-talke, medtem ko drugi vztrajno krnijo na Razlagovi.

Tov. z VTŠ se je zanimal zakaj je mogoče, da prihajajo časovne direktive s strani UK ZKS v obravnavanju predkongresnih dokumentov. Tov. Mulej: to niso direktive, to je stvar obojestranskega dogovora.

— preverja aktivnost svojih članov s pomočjo evidenčnih kartonov, ki jih posa-meznik ob prestopu na drugo šolo prinese s seboj,

— skrbi za priliv mladih aktivnih članov, kjer ji za oporo služi skrbno vodena evi-denca z oceno aktivnosti,

— vključuje bruce, ki so v začetni fazi v uvajalnem obdobju, (predvsem na šolah z dvoletnim študijem) in se kasneje aktivno vključijo v delo in prevzamejo funkcije in zadolžitve,

— nujno mora posvetiti več pozornosti povezovanju študentov, članov OO ZSMS, z dijaki v OO ZSMS, (Povezava naj bi potekala vsaj preko delegatov).

— v bodoče naj bi pripravljala volilne konference koncem letnega semestra v mesecu maju,

— preko dela aktivira sposobne člane iz baze v predsedstva OO ZSMS, ki nato aktivirajo bazo,

— predsedstva OO ZSMS morajo prilagoditi delo interesom baze, delati zanjo, v skladu z njihovimi interesi (množične akcije) in nato usmerjati množice v družbeno-politično delo in člane preko dela usposabljanja za opravljanje funkcij.

— potrebno je izdelati enake kriterije študija tako za redne kot izredne študente, kamor spadajo tudi izpitni roki, ki morajo biti enaki za oboje.

Položaj obeh je statutarno pravno urejen, vendar delo študentov še vedno ne poteka tako kot bi moralo, ker študent niti ne pozna svojih pravic in dolžnosti, niti se jih ne zaveda.

Učitelji se vse premalo zavedajo, da so na ustanovi zaradi študentov in ne študenti zaradi učiteljev.

Vloga obeh subjektov se sicer spreminja na novo nastalih univerzah in v mlajših sredinah (s strani učiteljev).

Spremeniti bi se moral odnos učitelj — študent. Učitelj bi se moral pojavljati v vlogi mentorja, v mejah korektnega medsebojnega odnosa.

Avtoriteta mora izhajati iz znanja, ne pa iz naziva in strahovlade.

Na Višji agronomski šoli so se študentje odločili za delo v ZSMS „v sveti veri“, da se bodo lahko ukvarjali s športom, kulturo...

Predstavniki Kos iz Celja se je vprašal, zakaj so lahko celjski oddelki mariborskih višjih in visokih šol dobesedno dislocirani od aktivnosti mladine in komunistov v Mariboru.

Na „tehniški“ aktiviste prekomerno obremenjujejo administrativni posli, kar jim jemlje voljo, čas in zagnanost za delovanje. Ni čudno, da razmišljajo tudi o organiziranju biro storitev.

- Problem nesmiselnosti posameznih predmetov, ki so sami sebi namen,
- namen študija bi moral biti v tem, da nudi študentu osnovo za nadaljnje samoiniciativno izpopolnjevanje po zaključku študija,
- preveč je klasičnih predavanj ex Katedra,
- potrebno je uvesti več seminarjskih oblik dela in vaj,
- vaje in seminarje naj bi prevzeli profesorji, asistentje pa predavanja,
- uvesti je treba ustreznejšo obliko seminarjskih nalog (priprava, podajanje pred avidotrijem z aktivno diskusijo),
- potrebno je natančno opredeliti idejno osnovnost vsakega predmeta,
- potrebno je v najkrajšem času rešiti problem skript in gradiva za študij,
- stihijska izdelava statističnih podatkov o suficitarnih in deficitarnih poklicih, ki ne dajo dovolj realne slike,
- študentje se odločajo za študij tudi pod silo razmer — potrebe po kadrih v posameznih DO, pogojeno s štipendijami,
- usmerjeno izobraževanje, ki izhaja iz celodnevne osnovne šole mora že na tej stopnji s pomočjo ustreznih svetovalnih služb socialnega tipa pripravljati posameznike za izbiro študija in poklica.

VLOGA ORGANIZACIJE ZSMS V DRUŽBI

1.1. Vloga ZSMS v procesu samoupravljanja

— spremljanje in analiziranje dela samoupravnih organov in spremljanje dela delegatov na Univerzi in v ostali družbeni skupnosti

- aktivnost v volilnih postopkih
- sugestije za obravnavanje problemov v samoupravnih organih
- uvajanje študentov v proces samoupravne demokracije

1.2. Vloga ZSMS v izobraževalno-vzgojno raziskovalnem procesu (IVR)

- spremljanje in analiziranje učinkovitosti IVR procesa
- analize idejne naravnosti učnih programov
- analize metod dela IVR procesa
- borba za dosledno izvajanje in vrednotenje IVR procesa
- uveljavljanje novega družbenoekonomskega položaja študentov
- borba za izvajanje reforme Univerze v skladu z zahtevami družbe in z objektivnimi spoznanji

1.3. Politična vloga ZSMS na univerzi

— analiziranje družbenih procesov in aktivna udeležba pri reševanju ključnih družbenih vprašanj

— formiranje fronte celotne mlade generacije na univerzi in zagotavljanje enotnosti celotne mlade generacije v okviru ZSMS

— povezovalno študentske mladine z delavsko, dijaško in kmečko mladino ter zagotavljanje vpliva ZSMS na dogajanja na univerzi

— razvijanje mednarodnega sodelovanja

1.4. V zvezi z vlogo ZSMS na univerzi še opredelitev do potrebnosti obstoja UK ZSMS

— na univerzi je za zagotavljanje omenjenih nalog potrebna čvrsta organizacija in koordinacija, ki bo enotna organizacija v idejnopolitičnem akcijskem in organizacijskem smislu. Slabljenje institucije UK ZSMS bi pomenilo slabljenje enotnosti in akcijske sposobnosti organizacije ZSMS na univerzi.

— UK ZSMS (ki mora biti v bodoče še bolj koordinator kot dosedaj) je pomembna oblika dela, ki zagotavlja enotnost med vsemi deli mlade generacije.

2. KADROVSKA POLITIKA

2.1. — Uveljavljanje zakona o združenem delu in boj za dosledno izvajanje nagrajevanja po delu je istočasno borba za boljšo kadrovske politiko

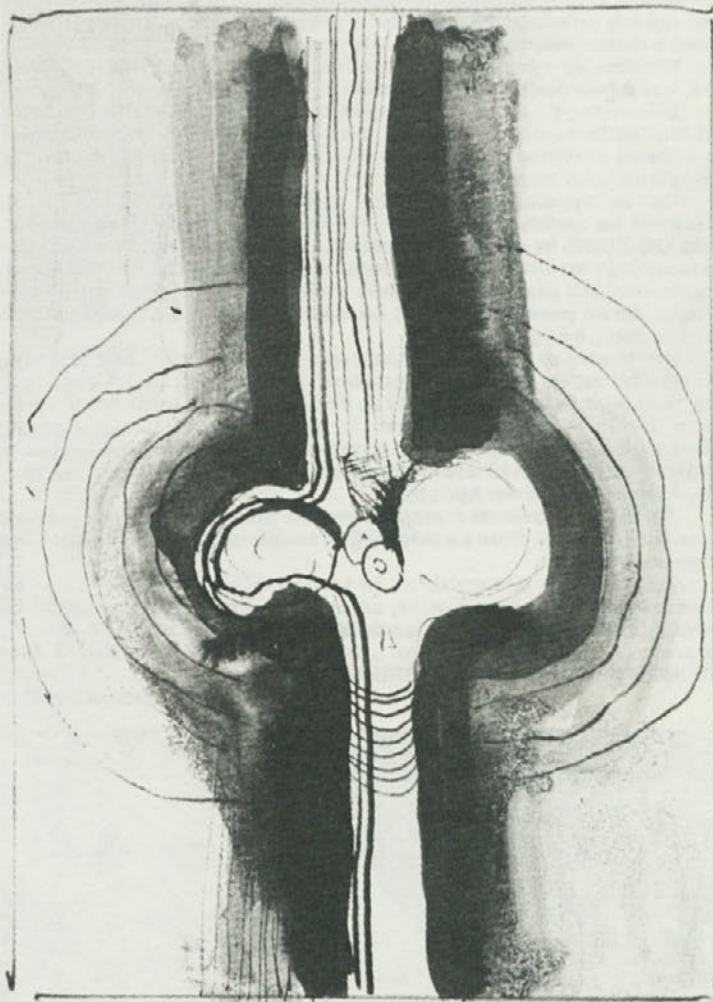
— neustrezno nagrajevanje nekaterih profilov, položaj neposrednega proizvajalca v združenem delu in posledice, ki jih to povzročajo, so med temeljnimi razlogi za velik naval na nekatere smeri študija, medtem ko za druge ni tako velikega interesa („boljši“ in „slabši“ poklici)

2.2. Načrtovanje gospodarskega razvoja OZD in celotne družbe je edina možna osnova za kadrovske politiko. Kadrovske plani morajo biti družbeno verificirana sinteza članov OZD in tendenc celotne družbe.

2.3. OZD v mnogih primerih niso sposobne na strokoven način definirati svojih razvojnih in kadrovskih planov. Visoko šolstvo mora sodelovati pri metodologiji izdelave kadrovskih planov. Tako izdelani kadrovske plani morajo biti potem tudi osnova za izobraževalno politiko. Gre torej za vzajemni vpliv visokega šolstva in ostalega združenega dela.

ZK bi morala aktivirati svoje člane, ki so hkrati člani ZSMS, da v svoji sredini aktivno sodelujejo.

Na VŠOD Kranj je še veliko pomanjkljivosti, ki morda ogrožajo celo obstoj šole, vendar je bilo delo študentov v zadnjem obdobju bistveni sestavni del celodnevne aktivnosti na šoli.

Velika odsotnost Celja se kaže tudi v tem, da na primer na celjskem oddelku VEKŠ študentje niti ne poznajo dekana.

Na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju, dela kot povsod, samo manjšina.

3. IZOBRAŽEVANJE

3.1. — danes se študent v glavnem individualno odloča za študij (pri tem so prisotni tudi negativni vplivi okolja, pa tudi staršev — samoreprodukcija slojev), individualno študira (njegov družbenoekonomski položaj ni v celoti odvisen od rezultatov njegovega dela) in se tudi po individualnem preudarku zaposli (izjema so kadrovske štipendiste, vendar tudi tam ni dobre povezave med štipendisti in OZD)

— vzpostaviti je potrebno celovit proces usmerjanja v izobraževanje, ki mora biti odraz družbenih potreb po kadrih in interesov učencev in študentov (preprečiti manipulacije z njimi)

— omejitev vpisa na univerzo je v glavnem krpanje posledic. Ni sprejemljivo naenkrat uvesti numerus clausus za celotno visoko šolstvo (možnost nastanka socialnih in političnih problemov — nepredvidljive posledice). Potreben je celovit in postopen pristop.

3.2. Velik osip, veliko število „medvedov“ je izredno drago, povzročajo prekomerno trošenje družbenih sredstev. V bodoče bo potrebno uveljaviti drugačen družbeno ekonomski položaj študentov, enak kot je položaj delavcev v združenem delu (z vsemi pravicami in dolžnostmi).

To je v vsakem primeru manj ali vsaj enako drago v finančnem smislu kot sedanje stanje, bistvena razlika pa je v rezultatih.

V študentskih vrstah, in ne le v teh, je pereč problem informiranje, o čemer je bilo govora tudi na seminarju, ki ga je organizirala Univerzitetna konferenca ZSMS Maribor. Slabosti na tem področju povzročajo precejšnje težave v delu ZSMS in tudi v samoupravnih strukturah. V osnovnih organizacijah ZSM na univerzi se zaradi tega močno trudijo, da bi zaživel delo komisij za informiranje, kar pa po mojem mnenju ne bo rešilo problema. Na seminarju smo med drugim tudi ugotovili, da ni toliko problematičen pretok informacij k bazi, če si predstavljamo informacijski sistem z dvosmernim pretokom informacij.

Menim, da v tej smeri ni potrebno razglabljanje o dodelavi sistema, ker predstavlja problem sama vsebina, ki jo zajemajo konkretne „informacije“. Pod narekovajem zato, ker ugotavljamo, da le-te pri študentih ne dosegajo nekih premikov in zanimanja, ne vzbujajo njihove aktivnosti, kar pa bi informacije morale povzročati, če jih želimo tako imenovati.

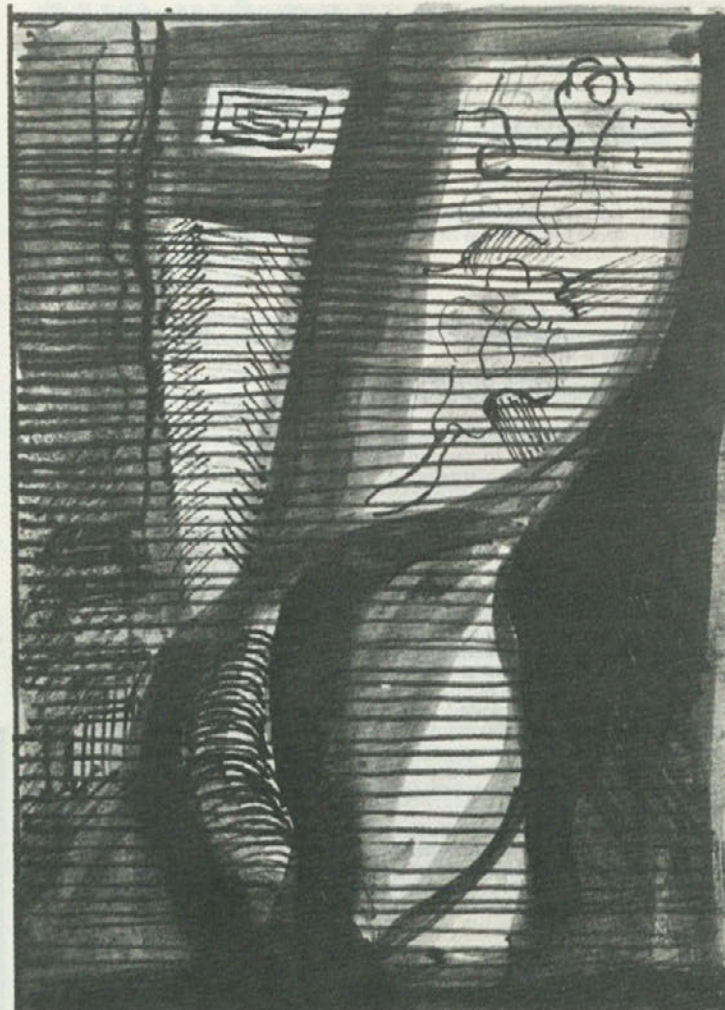
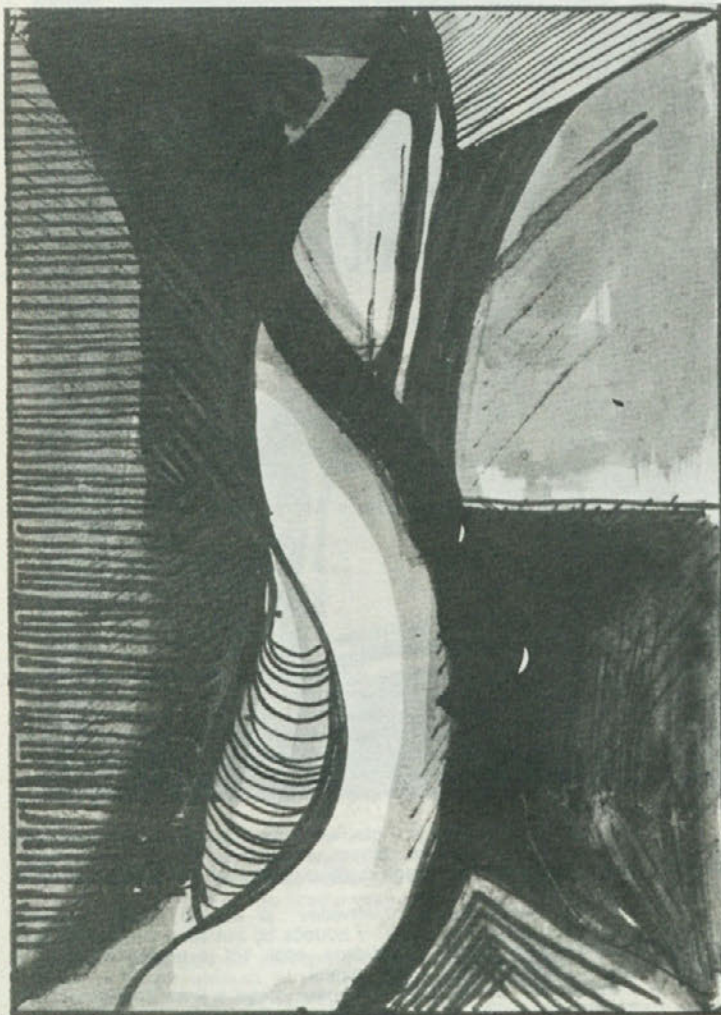
Če se vprašamo, zakaj to, pridemo do zaključka, da to študente ne zanima. (ZAKAJ?) Pri tem postane vprašljiva vsebina dela OO ZSMS in celotne organizacije ZSM na univerzi ter tudi samoupravnih struktur. Ali se ubadamo s problemi, ki jih čuti masa študentov? Ali plovemo po kalnih vodah? Še eno vprašanje se postavlja, ali ne porabimo preveč časa le za urejevanje obveznosti, ki jih dobimo „od zgoraj“?

Prišel sem do zaključka, katerega sem poudaril tudi v razpravi na seminarju, da se moramo posvetiti problemu čisto pri začetku, t. j. tam, kjer bi lahko dejali, da se prične kroženje informacij. To je baza (množica študentov). Tukaj bi lahko dobili večji del odgovorov na postavljena vprašanja, ugotovili bi, kakšni so interesi študentov, če pa že ne bi dobili odgovorov, bi naleteli na nova vprašanja, ki nam tudi lahko koristijo.

Ne bom nadaljeval z razglabljanjem problema, ker ga sam ne bom mogel rešiti. Sem pa pripravljen sodelovati pri timskem delu s tega področja.

Zelel sem le opozoriti, da je to področje zelo široko, zraven tega pa tudi najpomembnejše, saj vemo, da brez dobrega informiranja ni dobrega in uspešnega dela. Zato bi sedaj zaključil stavek, ki sem ga zastavil v naslovu: „ALI SE ZAVEDAMO, KAKO POMEMBEN FAKTOR JE INFORMIRANJE?“

Franci Bračko

Še ena zanimivost:

Organizator seminarja je naredil uslugo predstavnikom VEKŠ — Maribor in VEKŠ — oddelek Celje, saj jim je omogočil, da so se seznanili in pravič sestali!!!

Ena od težav seminarja je, da se spremeni stanje v univerzitetni organizaciji. Na seminarju bi to področje konkretno obdelali.

Namen seminarja ni toliko izobraževanje novih kadrov kot ureditev dela na nivoju predsedstva OO ZSMS.

UDELEŽBA NA SEMINARJU

Prvi dan oziroma popoldne je seminarju prisostvovalo od 75 povabljenih in pričakovanih le 51 udeležencev. Seminarja se niso udeležili predstavniki PA, za kar menimo, da se pri tako pomembnem seminarju ne bi smelo dogoditi.

Razen predstavnikov PA se seminarja niso udeležili tudi predstavniki VEKŠ — Koper, VTS — Celje, PA — Celje, predstavniki UK ZSMS Ljubljana, vendar so se vsi predhodno opravičili.

Od 16 predsednikov in 16 sekretarjev OO ZSMS se jih je udeležilo le sedem (7) sekretarjev in 7 predsednikov in samo 5 predsednikov komisij za idejnopolitično delo.

Mnenje predsednika UK ZSMS Maribor je, da udeležba ni zadovoljiva predvsem s strani predsednikov in sekretarjev. Sprožen bo postopek preverjanja in ugotavljanja vzrokov slabe udeležbe.

POJEDINA IN POGOVOR GLUHIH OB PRAZNO POGRNJENI MIZI

....Dneva ni več, na svet je legla senca,
čas je, da grem k reki in napolnim svoj vrč."

(Rabindranath Tagore)

ali: poskus nestrinjanja s celoto videnega 16. decembra 1977 na Filozofski fakulteti v Ljubljani

Zdi se, da se nekaj, kar skušamo zaobjeti s pojmom človeškega smisla, torej tisto, kar se nam kaže kot upravičenost našega poskusa odživetja trenutka bivanja, skriva prav tako (vsaj za večino življenja poskušajočih), v pojmu, ki ga šele naša do korenin segajoča vrednost o trenutku trenutka lahko napolni z vsebino nečesa, to je: v pojmu preseganja vsega, kar se počenja (ali se poskuša počenjati).

In ker se nam kaže vednost o trenutku trenutka kot temelj kakršnegakoli v času poskušajočega počenjanja nagradnje in če je lastnost vedenja skrita v globinah (ali plitvinah) vsakega posameznika, potem nam preostane edino počenjanje nekoga tisti pokazatelj, s pomočjo katerega se lahko poskušamo približati tistemu, kar je pogojevalo nastanek dejanja — to je: vodenju o življenju v trenutku trenutka.

In če si drzemo ponovno zapisati, da le boren sad rodi drevo, katerega korenine zamaš iščejo zemljo, potem smo že prav blizu tistega, kar je v sila mnogo-barvnem razkošju cvetelo šestnajstega decembra lani na ljubljanski Filozofski fakulteti.

BOREN SAD

Najlepše primerke sadežev je bilo moč videti v prostoru, ki so ga organizatorji (mladinci Filozofske fakultete) imenovali pesniški ring in kjer so se bolj ali manj prizadevno (ker so pač bili v ringu) med seboj klofotali naši sedanji in bodoči poeti in kot je zapisal poročevalec Mladine, so pokazali v svoji pesniški prepričanosti kar precej mojsterstva, tako da nam je še do danes ostalo nerazjasnjeno obnašanje enega od poslušalcev, ki je najprej, ko je naš mlajši slovenski poet izrecitiral svojo trikično pesem, zardel, zelo zardel, nato pa jo je jadrno odkuril iz borilnice. Težko je vedeti, zakaj. Lahko samo ugibamo.

Takšno je naše ugibanje: poet je nekonvencionalno, moč običaja, ležal na mizi, od časa do časa vrgel kakšno pomarančo v zrak in prav krepko prdnil, ko mu je zmanjkalo besed; če je zaradi tega eden od poslušalcev jo jadrno odkuril, potem mu ne vemo drugega imena, kot — ti pokvarjeni malomeščan. Prav je, da te je angažiranost mlajšega slovenskega poeta nagnala v tek, pred njim in pred seboj!

Če zgornji zaključek drži, potem lahko drži tudi zaključek, da je bila omenjena pesem ena redkih angažiranih pesmi v ringu oziroma umotvorov tega dne na Filozofski fakulteti, ker ni bilo opaziti še večjega števila pobegov; ali pa (to je bolj verjetno) je omenjeni pobegli smrdeči malomeščan opozoril druge, da ni varno hoditi v pesniški ring oziroma k drugim umotvorom in tako tudi ni bilo moč videti pobegov kot odmevov.

S tem in še s kakšno lepo mislijo bi lahko počasi zaključili to pisanje, vendar nam naša (izoblikajajoča se) novinarska etika ne da, da še ne bi zapisali srečanja s človekom, ki mu vse to norenje in slab cirkus (kakor se je izrazil) ni bilo prav nič všeč. Našega poročevalca je prepričeval, da je vse to, kar se dogaja tukaj (se pravi: tam) sila kilavo, lažljivo in neresno igrajoče. ....Če je dete kilavo, potem za to ponavadi obtožimo mater. V našem primeru se tako upravičeno postavlja vprašanje materinstva... Povem vam kaj o materinstvu... In, dragi bralci, strinjali se boste z nami, da mu ne moremo kar tako vzeti besede; saj, če bi to storili, potem bi zares bilo upravičeno hudovanje, da vas ne informiramo „celovito“ in če vas ne informiramo celovito, potem si Vi tudi ne morete sestaviti v glavi celovite slike o dogajanju, temu sledi necelovito zaobseganje misli, ... in vse skupaj se konča pri necelovitem (neobjektivnem) pogledu na ta naš svet — z našo krivdo. Ne, tega si ne moremo dovoliti. Zato, naj govori: „Govori, nezadovoljneži!“

VPRAŠANJE MATERINSTVA

...Zdi se, kot da se naš čas prav v ničemer ne razlikuje od grškega antičnega časa — če odmislimo tako imenovani civilizatorični premik, to je premik v materialni ravni življenja, to je: ravni proizvodnje dobrin, ki bi naj predstavljala sredstva za zadovoljevanje točno določenega cilja — preživetja našega trenutka bivanja. Torej, ko smo odmislili tučasovne civilizatorične prednosti in smo pripravljani na soočenje s časom naših grških prednikov, ko stojimo goli pred dedi našimi, ko zagledamo obraz njih starih, nam kar nenadoma zatrepeta srce: pa ne zato, ker si tako želimo snidenja, ampak preprosto zato, ker nenadoma ugotovimo velik dolg do njih; namreč: nimamo kaj dosti jim pokazati. Pa ne samo to, dogaja se tudi, da moramo kar krepko zagrabiti za ročaj lopate, da nam uspe, golim, izpod golote naše lastne izkopati nekaj, s čimer lahko rečemo pogovor.

Zdi se, kot da se kaže razvoj naše civilizacije kot nenehen razvoj vse bolj prefinjenih oblik zadovoljevanja vsemogočih potreb, ki so res vsemogoče — torej: nepotrebne, nepotrebne kot osnova, danost življenjskega načina, kajti: nezadovoljevanje njih te ne pripelje do istega konca kakor nezadovoljevanje potreb z dobrinami osnovnega načina: smrti.

Tako se zdi vse govorjenje o demokraciji, človeških svoboščinah in kar je še teh ustnih kategorij človekove osvoboditve, da se le kaže v luči dostopnosti vseh ali večine do razglašane osnovnega načina, lažnega načina.

In če se pri tem pozablja na lažnost načina tega, na naravno nelegitimnost, potem je popolnoma razumljivo bohotenje spak in rožic zla, častenje neresnice in praznosti vseh v življenju opravljenih metov, vendar praznosti kot obratnega pomena misli, kakor jo je imenoval v verzih piščiči človek:

....Žrtvovati kvaliteto za spoznano neuporabnost —

to je met vsakega posameznika;

in koliko takih metov,

toliko zgrešenih NE-CILJEV."

Andrej Fištravec

MENTORJI O MENTORSTVU...

Beseda k besedam, izrečenim na 6. srečanju pisateljev in pesnikov začetnikov v Gradišču v Slovenskih goricah

Začeli smo z zapisom dolgoletnega vodje razgovorov na srečanjih pisateljev in pesnikov začetnikov v Gradišču v Slovenskih goricah, predsednika odbora za literaturo pri zvezi kulturnih organizacij Slovenije, predvsem pa dramskega pisca Petra Božiča. O primeru, ki so ga zagovorniki mentorstva, takšnega kot pač je, skušali prikazati kot izjemo, nasprotniki — in teh je bilo na letošnjem srečanju v Gradišču več — pa kot pravilo. Primer pa je takšen: v osnovni šoli je učenka zelo iskreno napisala spis o domačem okolju, ki pa mentorici literarnega krožka ni bil všeč, ker je bil vse preveč blizu resnice, ker je bil vse preveč neposreden. In mentorica je govorila z učenko, ki je spis popravila, prvič, drugič, tretjič — kdo ne bi želel ustreči učiteljici, ki odloča o priznanju za naše znanje — popravila še šestič, takšen spis pa ni bil niti malo več resničen, niti neposreden, niti iskren, pač pa tak, kot je ugajal učiteljici — resnica potisnjena v stran, pač pa zelo okrasen in leporečen. „Resnica pa ni vedno lepa,“ je o tem rekel Peter Božič in z njim se je strinjala večina sogovornikov.

NAJ BO SPIS LEP ALI NAJ BO RESNICA?

Takšno vprašanje smo si postavili na tem razgovoru. In nanj skušali tudi odgovoriti. Če želimo, da se spis približa literaturi, potem ni več tako strašno nujno, da je lep. Je pa zelo nujno, da je iskren in neposreden.

Tako je dejala Branka Bezeljak, mentorica na ptujski gimnaziji Dušana Kvedra: „Dijakom pustim popolno svobodo tudi pri pisanju šolske naloge. Tako mi je nek dijak namesto spisa napisal pesem, ki pa sem jo morala po šolskih merilih oceniti s pravdobro oceno, ker so manjkale — vejice“. Je to res popolna svoboda pri pisanju? Mar ne bi mogli pri poeziji v srednji šoli dovoliti pisanja brez ločil, če piše veliko sodobnih slovenskih pesnikov brez ločil in jim zaradi tega nihče ne zmanjša honorarja — nagrade. Dijak pa bi naj bil slabše ocenjen — nagrajen? ? ?

MORDA pa smo se tukaj res dotaknili bistvenega vprašanja našega mentorstva. So vsi profesorji, ki uče dijake in učence materinega jezika in domače književnosti, tudi na tekočem s tem, kar se ni popisano v učnih načrtih in učbenikih.

„Slavisti velikokrat ne poznajo sodobne književnosti,“ je o tem rekla Branka Bezeljak, „zato ni čudno, če se boje govoriti o tem, česar ne poznajo...“ Da, če pa kot novinar ne bi poznal dogajanja v sodobni družbi, bi mi dovolili pisati v dnevniku o političnem dohajanju v stari Grčiji, ker tistega kasneje ne poznam. Ali bi inženirju dovolili uvajati zastarele stroje, ker pač novih ne pozna? Ali lahko kdorkoli ostane nekje, če ne sledi razvoju svojega področja? Ne — razen slavistov! Pa pridejo učenci po končani osnovni šoli, prav nič bolje pa ni po srednji šoli niti gimnaziji — v knjižnico ali knjigarno in začudeno strme v pesništvo, ki ga ne poznajo, o katerem se nikoli niso učili in ki je pravi napad na njihovo šolsko znanje o vejicah in pikah! In od takega mladega ali manj mladega človeka zahtevajmo, da bo bral sodobno pisanje!

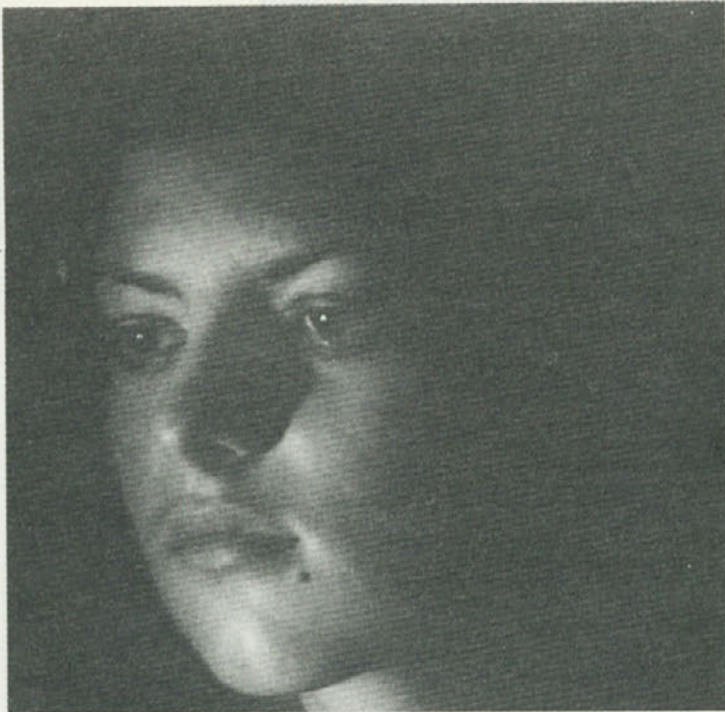
Celo pisatelj in pesniki začetniki ugotavljajo, da jih njihovi sošolci ne razumejo in ne znajo brati njihovih del. In kaj ve takšen mlad človek o pesnikih po Župančiču, kaj o pisateljih po Cankarju? Zato pa v učnih programih obravnavamo Valentina Vodnika kar dve uri, Mateju Boru pa ne morejo posvetiti niti ene same... .

In tak isti slavist je nato tudi mentor literarnega krožka. Ne verjamete? Vzamite v roko več šolskih glasil in jih primerjajte med seboj. Morda vas bo začudilo, da dva učenca — eden iz Murske Sobote in drugi iz Kopra pišeta docela enako in o enakih rečeh. Mene je. Še pesmi, ki so odraz tistega najglobjega v človeku, so si precej podobne. Morda vse šestič, sedmič popravljene. In povsem podobne.

„Nihče me ni učil, kaj moram početi kot mentor,“ je rekla Branka Bezeljak, „pa sem poskušala, dokler nisem po lastnem občutku in po lastni vesti našla neke poti...“ In France Forstnerič: „Mentor naj obravnava predmet in ne osebe... . Oblikuje naj slog, jezik. Ne pa stil, ne vsebine...“ Branka Bezeljak: „Ne popravljam, samo svetujem branje podobnih, sorodnih avtorjev. Popravljam slovnične napake, sintakso, ki je pri nas začuda še vedno precej podobna nemški...“ Peter Božič: „Ne trdim, da so vsi mentorji za nič, jih pa je vseeno le malo, ki so za kaj...“

Začuda. Niti ene besede o mentorstvu nismo slišali iz ust mladih avtorjev. Niti ene. Zakaj? Peter Božič: „Ker mentorstva nikoli niso okusili, pa ga ne morejo oceniti...“ In na koncu še France Forstnerič: „Govorili smo le o tem, kakšno mentorstvo ne bi smelo biti, ne pa o tem, kakšno bi moralo biti...“ In kdo, dragi bralec, bo na to vprašanje odgovoril? Morda srečanje prihodnje leto? Morda kakšen pedagog. Bomo čakali?

Žarko Golob

USPEH OBŠTUDIJSKIH DEJAVNOSTI

NASTOP LUTKARSKE SKUPINE PA NA PODROČNEM SREČANJU

Na zunaj kar nekako mračna stavba Doma kulture v Ormožu s svojo sivno morda preganja belino-zloglasnih belih kulturnih lis v naši domovini. Kakorkoli že, ko so se v petek, 10. 2. ob devetih dopoldne vrata Doma kulture odprla in se je zrinila skoznje dolga vrsta zvečine mladih gledalcev v dvorano, se pred njimi mračnost zunanjosti razblinila.

V okviru področnega srečanja lutkovnih skupin je bila na sporedu predstava lutkarjev iz mariborske PA. To so bili Pavlekovi „Trije snežaki“. Važnejše od same kvalitete in uspeha uprizoritve, o kateri na kratko pozneje, je nemara to, da je prav ta nastop prva javna demonstracija občudijskih dejavnosti, o katerih je znano, da životarijo in jim manjka življenjskega zagona. Vzroki so različni. V tem položaju je torej več kot razveseljiva novica o lutkarjih. Pravimo, da ena lastovka še ne prinese pomladi, a morda nam vendar ta uspeh naznanja razmah dejavnosti, za bodoče učitelje tako pomembnih.

Mentor lutkarske sekcije PA je Tine Varl. Nastopali so pa: Vida Čagran, Jože Šmigoc, Zdravko Patty in Marjan Peček. Prvi nastop pred avditorijem zanje ni bil lahak. Nekaj težav je bilo že z organizacijo, dodam pa naj, da velike, od njih samih skoraj meter višje lutke zahtevajo tudi precej fizične kondicije. Vendar so v Ormožu napravili dober vtis. Vzdušje v dvorani je bilo prijetno. Solarji so z zanimanjem spremljali „Tri snežake“ in jih nagradili z močnim aplavzom. Njim je bila predstava tudi namenjena in kdo lahko pravilneje oceni vrednost predstave.

Po predstavah skupine PA in OŠ Bratov Polančičev je prireditelj ZKO občine Ormož pripravil pogovor o delih — o njihovih dobrih in slabih straneh. Sodeloval je tov. Zdenko Majeron, ki je obe skupini ocenil. Pravzaprav ni cilj tega pisanja ocena ali kritika videnega, a nekaj misli Tineta Varla, izrečenih na pogovoru v obrambo predstave, bo na mestu. „Vzrok, da je bilo na odru premalo razgibanosti, torej kontrastnega gibanja, karakterističnih razlik med tremi tako različnimi, čeprav tudi enakimi snežaki, je pravzaprav v skromni izbiri igralcev, ki imajo približno enako barvo glasu. Pretirano gibanje pa bi izročili igre celo škodilo, saj je besedilo zelo poetično.“

Glasbena oprema je bila zadovoljiva, nekaj manjših zapetljajev pa ne gre obešati na zvon.

Za občudijske dejavnosti in sploh za PA je ta dogodek sila pomemben in vzpodbuden.

Ta prva predstavitev javnosti je dokaz, da je koncept, ki ga je že pred štirimi leti zasnovala prof. Janja Korošec, predsednica komisije za kulturno dejavnost na PA, končno doživel uresničitev. Od članov, ki so nastopili, pa sem v pogovoru izvedel, da pripravljajo že drugo igrico in potem nameravajo z obema malo križariti po naših šolah in vrtcih.

FRANCI ČERNELC

VELIKO USPEHAI

Potem, ko nas je obiskal sekretar Medobčinskega sveta ZKS za Podravje tov. Alojz Gojčič, smo se vsaj predramili iz sladkega družbenopolitičnega pa tudi samoupravnega spanja, ki je bilo na VSOD Kranj v zadnjem obdobju vse intenzivnejše.

Pod nos nam je vrgel slabo delo vseh, posebej pa komunistov in nam zabrusil da nima v Mariboru nobena krajevna skupnost tako slabe partijske organizacije, kot je na VSOD. Aktivistov je zelo malo, zato pa so tisti, ki mislijo da delajo v resnici pa igrajo le jezične dohtarje, ali pa neumorno in nekonstruktivno kritizirajo delo aktivnejših. Teh zadnjih je najbrž največ.

V zadnjem času se je sicer dejavnost komunistov na VSOD izboljšala (predvsem po obisku tovariša Gojčiča), vendar kot kaže zopet le po izrečnih besedah, ne pa tudi v storjenih dejanjih.

Sredi snega in mraza se zgodi ljubljancanom, da ostanemo brez vira toplote in pomembnega „kuhalnega“ pripomočka.

Pa je potem bilo mogoče slišati premetavanje sulice iz hrbta v hrbet, da le ni bil nihče kriv in odgovoren za nastalo škodo. Vse se bo vrtelo toliko časa, da se bo nekje zavilo v pozabo onemoglosti, potem pa ob podobni situaciji ponovno privleklo na dan star problem.

Številne razprave ob izpadu plina so se končale s kupom omlatene slame, krivca pa še vedno ni in ga gotovo ob izkušnjah iz preteklih obdobj ne bo.

Najbolje bi bilo pogledati v vrtno na bližnjem vzhodu, mogoče so grešniki globoko pod zemljo?

SALON SODOBNIH UMETNOSTI

Kdaj je nastala misel o razstavnem prostoru v neizkoriščenem prostoru na VTŠ, tega verjetno ne ve niti Silvije Popovič, ki je to misel razvil. Pa tudi pomembno ni več, kdaj. Pomembneje je, da se je v nekaj letih zvrstilo v sedanjem salonu vrsta razstav, ki so pritegnile pozornost tudi izven Maribora.

Z velikimi naporami so prostor preuredili, ga prebarvali. In po kratkem razgovoru o tem, kaj bi naj ta prostor bil in čemu bi naj služil je nastalo tudi ime: Salon sodobnih umetnosti. Na to ime je bilo nekaj zlobnih puščic. In jih bo še veliko. Pa, naj bo. Tudi to je, kakor je videti, neogibno. Salon pa deluje. Razstava del znane slovenske slikarke naive Grete Pečnik (prvič v Mariboru — če ne šteje mo nekaj slik na mariborski veseli jeseni pred letom — in vsako leto v Švici, Italiji, Združenih državah . . .). Nato batiki Vere Sešlar. 'Soočanje 78', v katerega bodo združevali vse več mladih slikarjev, ki so 'prestari' za Avlo in 'premladi' za umetnostno galerijo. In tukaj vmes

išče salon sodobnih umetnosti na VTŠ svojo vlogo in svojo nalogo.

Pa ne samo likovna umetnost. Iz literarnih večerov in glasbenih nastopov gojencev centra za glasbeno in baletno vzgojo v Mariboru bodo nastala književniška in glasbeniška srečanja. V salonu je dovolj prostora za pogovore, tribune, predavanja. O vsej sodobni umetnosti, o kulturi . . .

Pa že to, kar je zraslo iz nič, je precej. Salon si je v tem času, ko je bilo videti, kakor da smo nanj pozabili, pridobil precej izkušenj, pa tudi precejšen pomen. Pomislimo na sodelovanje s klubom kulturnih in znanstvenih delavcev v Ljubljani, galerijo Grad v Slovenski Bistrici, s katerima se dogovarjajo o izmenjavi razstav. Marca se bodo verjetno povezali tudi z Rijeko, pogovarjajo se z Žalcem, Piranom in vsi so za sodelovanje. Tako se lahko iz tega razvije kar lepa veriga razstavišč po vsej Sloveniji, pa tudi izven nje. Pot, ki je ne znajo (žal) ubrati prenekateri likovne institucije . . .

Ne recimo, da težav ni. Prva: Odnos študentov do NJIHOVEGA salona. Od tisi njihovih podplatov na s težavo prepletkanih stenah, perverzni in „osebno izpovedni“ zapisi v knjigi vtisov . . . Pomoč, ki je ni.

Druga: Finančna sredstva. Upajo, da je ta težava le začasna. Tretja in naslednje, ki slede iz prvih dveh.

SAMOUPRAVNO VODENJE SALONA?

Eden prvih ciljev sedanjega vodstva salona sodobnih umetnosti je samoupravno vodenje salona. Tako, da bodo o razstavah in razstavljenem odločali študentje in delavci na VTŠ. Če bodo hoteli o tem odločiti. Zaenkrat ne kažejo kaj mnogo zanimanja — naj mi oprostite tisti redki, ki so drugačni!

In vloga. Mar je smotno imeti razstavišče samo za eno visoko šolo? Prostora je dovolj, da bi lahko salon sodobnih umetnosti postal prostor za kulturna srečanja vse mariborske univerze. Primeren prostor, preko katerega bi teklo tudi medsebojno sodelovanje mariborske s pobratenimi in drugimi univerzami na kulturnem področju.

Najprej bo treba urediti stvari na sami šoli. Konstituirati nek odbor, ki bo vodil dejavnost v salonu sodobnih umetnosti. In najti pravi odnos do njega. Pripraviti vse mogoče papirje, ki so potrebni, da se tudi administracija zave obstanka nečesa. Poprositi kulturno skupnost ali zvezo kulturnih organizacij za kakšen dinar. Potem se bo treba pogovoriti o me-

stu in vlogi salona v Mariboru, na univerzi.

Popestrili program, dodajajo na VTŠ. Tako, da bo v salonu res zastopana vsaka veja umetnosti. S pomočjo študentov VTŠ, ki bodo morda nekoč le želeli dokazati, da niso le „tehnična“ inteligenca. Da jim je mar tudi za kulturo . . .

Morda ne bi bilo narobe, če bi skušali najti mesto za salon sodobnih umetnosti tudi v okviru občštudijskih dejavnosti, kamor brez dvoma sodi. Seveda bo za to moralo storiti nekaj tudi vodstvo salona in ne samo univerza ali univerzitetna konferenca ZSMS.

NAČRTI ZA BLIŽNJO PRIHODNOST

Med temi načrti najdemo dva zelo zanimiva. Biennale na temo karikatura iz študentskega življenja, morda kot prispevek k študentskim aprilskim igram (ki dosedaj niso znale izkoristiti salona sodobnih umetnosti) in prireditvam ob mesecu mladosti. In ob tem razpis za humoresko iz študentskega življenja. Humorja nam še vedno manjka, pa bo tudi tu dobrodošel.

Tudi drug načrt je privlačen — vsako leto ali vsaj vsaki dve leti bi pozvali vse likovne ustvarjalce, da pošljejo po eno svoje delo na slikarski biennale. In to v poletnih mesecih, ko je v Mariboru že znano kulturno mrtvilo. Morda bo ta načrt pritegnil še koga v Mariboru, ki bi hotel pri tem sodelovati?

Še nekaj stvari je, ki jih bo potrebno nujno urediti, za katere pa spet ni — denarja. Salon sodobnih umetnosti je namreč še sedaj brez primerne razsvetljave, tako da pozno zvečer razstavljenih slik skoraj ne moremo več videti. Tudi stekel ni dovolj, pa si jih morajo izposojati pri umetnostni galeriji. Vedno pa tako izposojanje ne bo mogoče, poleg tega pa se med prevozom rada stekla polomijo . . . Salon ima poseben vhod, ki pa je večino časa zaprt. Ker ni nikogar, ki bi varoval slike. Tako se mora obiskovalec razstave prebiti skozi zapletene hodnike višje tehniške šole in če ima kaj sreče, razstavnih prostor tudi najde . . .

In pa študentje. Njihov odnos od razstavišča. Mar je tako zelo moderno dokazovati, kako zelo mar nam je do kulture? Ne samo, da ne bi bil skoraj nihče pripravljen pomagati pri postavitvi razstave — kar ostaja delo vedno istih dveh, treh ljudi, delavcev na VTŠ. Še tako: prevrniti pepelnike, da je po tleh čim bolj zasvinjano. In: napisati kakšno opolzko v knjigo vtisov, čim bolj „duhovito“. Ne zahtevamo ljubezni do likovne umetnosti od vsakega človeka, kar za sedaj ni mogoče — pričakujemo pa lahko vsaj malo želje za prijetnejšim okoljem in recimo, da je stena, na kateri visi nekaj umetniških slikarj, bolj prijetna kakor tista, prazna. In marsikdo se bo med odmorom zagledal v kakšno sliko, morda bo mu kakšna postala domača, prijetna za oko in počutje?

Garantiramo, da študentu, ki bo kdaj pomagal kaj postoriti okoli razstave, ali ki bo pokazal vsaj najmanjše zanimanje za to, kar visi okoli njega, ne bo nihče zameril, nihče nehal ceniti . . . Ta ali oni bo celo našel v tem nekaj zadovoljstva, ko bo pogledal na razstavo, v kateri je tudi nekaj njegovega dela . . .

o. b.

Z minule razstave: 'Soočanje 78' Kombinacija pesniškega teksta v likovni kompoziciji, sožitje literature in likovnosti. Likovno: Silvije Popovič, pesem: Žarko Golob.

VEZI SVETOVNEGA MIRU SO MED MLADIMI

Lepo in dostojno so se tudi tuji študentje, ki študirajo trenutno v Mariboru, poslovili od preteklega leta. Organizator vesele zabave je bil MKP (mednarodni klub prijateljstva), ki deluje v sklopu univerzitetne konference ZSMS na mariborski univerzi in združuje študente iz Sirije, Sudana, Iraka, Jordanije, Centralnoafriške republike, Gvineje, Bissau, Libanona, Bolivije, Etiopije in od drugod.

Prijetnim sotovarišem iz različnih celin sveta smo se pridružili tudi predstavniki slovenske oziroma jugoslovanske mladinske organizacije in utrip večera je minil v lepi in prijetni družini prijateljsko in naravnost čudovito. Vsa sproščenost in želja po trajnem miru sta bila osnovna elementa pogovorov, ki so se prepletali ob prijetni glasbi, plesu vzporedno z vinsko kapljico v grlu.

To je samo eden od primerov razvijanja trajnega prijateljstva in bratstva med narodi vsega sveta, ki je nedvomno izredno pomemben in v slehernem trenutku doprinaša svoj prispevek k svetovnemu sporazumevanju. Že mnogokrat sem se trudil z različnimi oblikami dokazati vsem skeptikom

vlogo in pomen takšnih metod dela s tujimi študenti v Jugoslaviji, ki prinašajo nam vsem skupne rezultate in lahko rečem, da je dokazov za uspešnost vse več, kar pomeni pohvalo in vzpodbudo za vse aktiviste, ker je to temeljna in povsem konkretna (tudi cenena) pot in izostane vsakršna oblika „nakupa miru“, ki je običajno kratkoročna in krhka.

PRIHAJAM IZ MALAKALA

Ime, priimek, rojstno mesto, država . . . ?

— ISAM RUDWAN, Malakal, republika Sudan.

Od kod, iz kakšne sredine prihajaš . . . ?

— Pripadam srednjemu sloju. Sestra je profesorica, brat študira v Kairu, staršev nimam. Denar za študij mi pošilja stara mama, ki se ukvarja s kmetijstvom — prideluje duro (vrsta koruze). V Jugoslavijo sem prišel s pomočjo vaše ambasade v Kartumu.

Kaj študiraš ozroma kaj delaš v Mariboru . . . ?

— Sedaj opravljam tečaj slovenskega jezika pri delavski univerzi v Mariboru, ki traja šest mesecev (od oktobra do aprila). Tečaj precej stane; skupaj kar šest tisoč dinarjev. Po končanem tečaju slovenskega jezika se nameravam vpisati na VTOZD elektrotehnika na Visoko tehniško šolo.

Kje stanuješ, kako živiš . . . ?

— Živim dobro, kako bo kasneje, je težko reči? Stanujem na Taborski 11 v Mariboru; imam slabe stanovanjske razmere. Sodobnost in nesodobnost v Sudanu . . . ?

Kolonializem in neokolonializem — posledice . . . ?

— Žal še vedno obstajajo velike socialne razlike med prebivalstvom, čeprav izrazitih nesozamerij med bogatimi in revnimi ni več. Razlike med socialnimi sloji so vsekakor posledica kolonizatorjev (Angležev), njihova „zasluga“ je tudi v tem, da je severni Sudan danes še vedno bolj razvit od južnega dela. Sistem v Sudanu je usmerjen k odpravi preteklih razlik med severom in jugom (uspešna prizadevanja predsednika Nimeirija), vendar to še vedno ni tako napreden, demokratičen sistem, kot bi si ga želeli, četudi živimo svobodno in dobro. Sudan se še vedno bori z neokolonializmom, ki pa z napredkom države počasi slabi in odmira.

Kakšna je mladina v Sudanu . . . ?

— Mladina je sorazmerno napredna — zelo demokratična, so pa tudi izjeme. Praviloma je kapitalistična mladina (buržuji) bolj reakcionarna, vendar to ni nujno, so tudi tukaj izjeme (napredna buržujska mladina).

Kako je danes s tvojimi sovrstniki iz osnovne šole, kje so, kaj delajo . . . ?

— Večina sovrstnikov je ostala doma in delajo kot delavci, uslužbenci in kmetje, na poljih bombaža in dure, večinoma kot ročni delavci, nekateri pa tudi v državnih ali privatnih podjetjih. Manjši del soščolcev iz osnovne šole pa se še izobražuje na višjih šolah.

So torej kapitalisti še prisotni . . . ?

— So, vendar to niso tisti tipični kapitalisti s strogo izkoriščevalskimi značilnostmi.

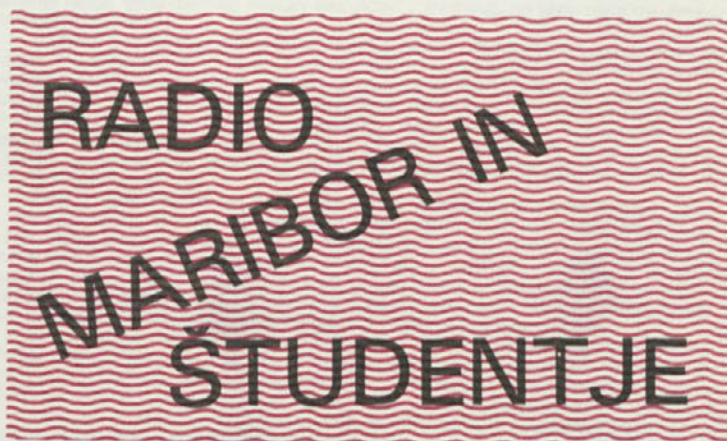
Vaši prijatelji v svetu . . . ?

— Največji prijatelji so seveda neuvrščene države, med njim še posebej Jugoslavija, pa Saudova Arabija in ostale; odvisno od političnega sistema in vodstva.

Tvoje želje v prihodnje . . . ?

— Želim si to, kar si želi sudansko prebivalstvo: osnovne (vsaj minimalne) pogoje za življenje in delo. Posebno pa si želim, da bi dobil boljše stanovanje, tako da bi imel večje študijske možnosti! To želim tebi in ostalim kolegom tudi mi!

Brane Srčnik

Že vrsto let „teče“ po valovih mariborskega radia oddaja... mariborskih študentov študij in glasba.

Zadnja leta postaja oddaja vedno bolj popularna in poslušana in zadnje čase je uvedena tudi ta novost, da je oddaja na sporedu redno enkrat tedensko.

Namen oddaje je v prvi vrsti informirati študente o vseh aktualnih dogodkih, ki se nanašajo na študente, njihov način življenja, študijski režim in podobno. Oddaje so popestrene tudi s kopico humorja in delujejo sveže in kar je najvažnejše, aktualno in odmevno.

KAJ SE DOGAJA PRED SNEMANJEM?

Nekatere oddaje (torkove) so posnete že prej, druge (petkove) pa oddaja radio „v živo“.

Nemogoče je popisati vzdušje pred snemanjem. Nekoliko napetosti je sicer čutiti, tu in tam pade kakšna šala, urednik Marjan Toš ž ne vem kolikič preljuje prispevke, Zmago in Alenka (napovedovalca) polglasno prebirata tekste. Tonski tehnik najavi: „Začnimo! Snemanje.“ Po traku steče dobro poznani avizo in že se oglasita Alenka in Zmago. Snemanje teče, včasih sledi kakšen popravek, Marjan napeto posluša, včasih kaj pripomni in ob koncu si vsa „ekipa“ vidno oddahne. Marjan se zadovoljno smehlja, saj je v „eter“ zopet stekla ona izmed študentskih oddaj.

IN KVALITETA?

Po mnenju študentov, ki jim je oddaja namenjena in po mnenju vseh pristojnih ter „običajnih“ poslušalcev je oddaja dobra, kvalitetna in vedno aktualna, četudi kdaj pa kdaj koga malce zbode. To pa je pravzaprav tudi njeno poslanstvo, saj mora podajati vesti kritično in tudi „odgrniti zaveso“ nad nepravilnostmi.

Asja

STO GKI SO ZAMENJALI KATEDRNE

Že precej časa je poteklo od programske in volilne konference UK ZSMS Maribor, kjer je bil za predsednika izvoljen Zmago Rafolt, za sekretarja pa Vili Vindiš.

Katedra: Kako se počutiš kot predsednik oz. kot sekretar?

ZMAGO: Predvsem je to zame nekakšno nadaljevanje prejšnjega dela. Seveda se moram vedno znova prilagajati nastali situaciji, saj delo samo zahteva predvsem spremljanje in usmerjanje dogodkov, načrtovanje akcij, zmožnost dobrega kontaktiranja in povezave z bazo in še celo kopico opravil.

VILI: Zame predstavlja opravljanje funkcije sekretarja, ki so mi jo „zaupali“ študentje, predvsem neprimerno veliko več dela in večjo odgovornost, kot prej, ko sem opravljal funkcijo predsednika OZSMS. Seveda pa imam sedaj dosti manj časa za študij, saj delo na UK ZSMS zahteva „celega“ človeka, prav tako pa tudi študij.

Katedra: Zmago, že lansko študijsko leto si začel delati na UK ZSMS in si praktično že „stari maček“. Ali je v tem, da ti je situacija na UKZSMS bila že predhodno dobro poznana, kakšna bistvena prednost, ki se obrestuje pri delu?

ZMAGO: No, „stari maček“ sicer nisem, ker sem pričel lani opravljati funkcijo sekretarja precej kasneje kot je bila volilna konferenca, saj sta se pred menoj zvrstila kar dva sekretarja v enem študijskem letu. Kot sekretar sem dobila spoznal način dela in kadrovanje na UK ZSMS in vse te izkušnje mi pomagajo pri nadaljnjem delu. Priznam, da je zelo nerodno, če pričneš opravljati neko funkcijo, pa ti situacija sploh ni poznana. S takimi težavami sem se otepal lani.

Katedra: Vili, vsem je dobro znano, da s sekretarji UK ZSMS nima prevelike sreče. Ali misliš tudi ti stopiti po isti poti kot prejšnji sekretarji?

VILI: To, kar se je dogajalo s sekretarji se mi zdi s strani (izvoljenih sekretarjev) skrajno neresno. Mnenja sem, da mora vsakdo, ki sprejme kakršnokoli funkcijo, vzeti resno svoje delo, ga po najboljših močeh v redu opravljati in se znati tudi spopasti z nastalimi težavami, ne pa se dela ustrašiti in vse skupaj pustiti. Nikakor ne mislim nadaljevati te neljube tradicije, saj se zavedam, da mi je bilo s tem, da sem postal sekretar UK ZSMS, izkazano zaupanje, ki ga z delom moram znati upravičiti in potrditi. Seveda v kolikor bom uspel uskladiti tudi študij, ki mi mora biti še vedno prvenstvena naloga.

Katedra: Kakšno je predsedstvo UK ZSMS in kaj pričakujeta od njega?

ZMAGO: Po začetnih težavah s člani (neprihajanje na seje) in po tem, ko smo bili v finančnem minusu, je delo le steklo. Seveda nikakor ne smemo biti zadovoljni in vsi skupaj se bomo morali še krepko potruditi ter s konkretnimi akcijami pokazati študentom, da „migamo“ in ne „spimo“.

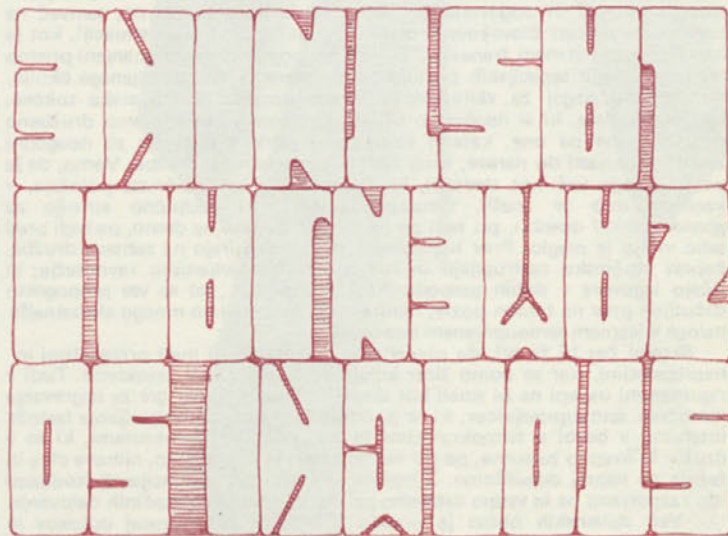
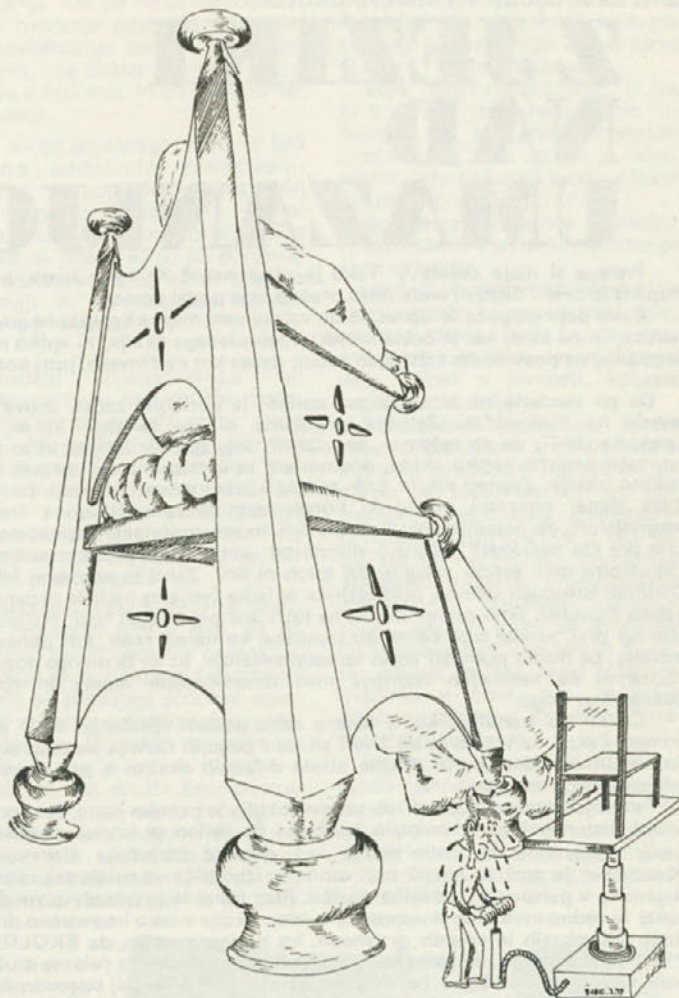
VILI: Ne bi rad prehitro dajal zaključkov, saj se bo uspešnost ali neuspešnost dela z tem predsedstvom pokazala šele čez približno leto dni. Vendar pa sem mnenja, da so OO ZSMS dobro premislile, koga so delegirale in se tudi člani predsedstva zavedajo, kaj od njih študentje pričakujejo.

Osebnostno pa menim, da bi se nekateri posamezniki morali malo bolj potruditi. Tudi sam se zavedam, da moram z dobrim opravljanjem zastavljenih nalog predsedstva dajati vzpodbudo za delo, pri študentih pa upravičiti izkazano zaupanje.

Katedra: kako uspeva usklajevati opravljanje funkcij in študij?

ZMAGO: Kot pri vsakem delu je tudi na UK ZSMS potrebna resnost in žrtvovanje precej prostega časa. Dogaja se celo, da večkrat ne morem na predavanje, ker je potrebno, da prisostvujem sestanku, konferenci, posvetu ali simpoziju. Kot vemo, pa mora biti študentski funkcionar tudi dober študent. Tako se dogaja, da za študij ostaja zelo malo časa podnevi in je potrebno študirati tudi ponoči.

VILI: Predno sem se „ujel“ pri delu je bilo potrebno nekaj časa. Prav tako morata biti predsednik in sekretar prisotna v prostorih predsedstva vsak dan vsaj dve uri (med uradnimi urami), vendar se ti dve uri „raztegneta“ precejkrat na dve, tri – , če je veliko dela, si ne moreš privoščiti niti urice oddiha.

Na srečo so profesorji toliko razumevali, da ne zahtevajo, da si vedno na vseh predavanjih, vajah in seminarjih, tako da zmorem poleg študija opravljati delo na UK ZSMS. Poleg tega imam še eno obveznost, ker sem načelnik taborniškega odreda pri ZTS.

Katedra: In načrti za prihodnost?

ZMAGO: Predvsem si želim v redu končati študij in čim boljše ob pomoči predsedstva „voziti“ UK ZSMS do prihodnje volilne konference.

VILI: Tako kot Zmago želim tudi jaz v redu študirati, dobro opravljati funkcijo sekretarja in pa seveda želim tudi, da bi „moj“ taborniški odred čimbolje deloval.

Katedra: Obema želim, da bi se vama želje in načrti v čim večji meri izpolnili in se vama zahvaljujem za razgovor.

Asja

Z JEZIKI NAD UMAZANIJO

Prelepa si moja dežela... Tako je zapel nekoč Kranjski Janez, ki je stolil iz krčme v čisto in sveže jutro predno se je podal domov.

Tako poje mogoče še danes, le da v opojnosti vinske kapljice ne govori resnice; to pa zato, ker je postal objekt onesnaženega okolja, ki vpliva nanj in okolico na popolnoma razdvojen način: danes kot na človeka, jutri kot na žrtev.

Da pa vendarle ne bi ostali pri starem, je potrebno začeti znova — seveda na nov način. Zgledov praviloma ni, pa še tisti, ki so, so „nepomembni“, da ne rečemo „nesmiselni“ vsaj za tiste Janeze, ki so se s pravicato papirno vojsko aktov, dogovarjanj in sporazumevanj spravili nad nečisto okolje. Zagnati vik in krik za boljši jutri, snovati komisije za vsak oblak dima, slovenski prostorski konglomerat je zatemnjevali s črnim pregrinjalom ob pojasnjevanju časovne odvisnosti in pretekle nepozornosti. „Ne gre vse naenkrat!“ pogosto slišimo od „aktivnih naravovarstvenikov“. Popolnoma drži, vendar zakaj doslej sploh ni šlo? Zakaj je potrebno šele v kritičnih situacijah reševati potaplajoče se ladje (velja za najširše aktivnosti našega človeka). Smo pričeli misliti na jutri šele pred nekaj leti? Najbrž že zdavnaj prej, vendar smo čakali do trenutka, ko naredi ršssk, kot ponavadi storimo, pa nismo poslušali tistih samoupravljalcev, ki so že mnogo popreje opozarjali na neskladno razmerje med izkoriščanjem narave in njeno ekstenzično vlogo.

Čakati do trenutka, ko ti narava sama postavi vprašanje: ali — ali? pomeni čakati na vprašanje ali živeti ali ne v pogojih razvoja samoupravnih družbenih odnosov, ko se družba otresa državnih okvirov v pričakovanju sadov lastnega razvoja.

Funkcijska vloga skupnosti za varstvo okolja je povsem jasna, vendar v praksi nepomembno in premalo izražena! Se vedno se komaj zavedamo, kako pomembno je čisto okolje kot element bodočega človekovega obstoja, ker je prav to hkrati tudi osnovno izhodišče za ostale sekundarne dejavnike v perspektivi človeške družbe. Prav tukaj se je potrebno vprašati, zakaj še vedno uvrščamo skupnost za varstvo okolja v tako imenovano drugo linijo človekovih interesnih aktivnosti, ko pa jasno vemo, da EKOLOŠKI PROSTOR ne more biti samo stvar izbranih, temveč nujnost celotne družbe, torej vseh članov družbe — ne le neodgovornih, ampak še bolj odgovornih, ki pogosto vidijo le gospodarsko plat svojega življenja skozi dinar, ki je marsikdaj zaslužen na račun rušenja naravnega ravnotežja.

Učinkovito zaščito okolja je mogoče doseči izključno po poti sporazumevanja in dogovarjanja, vendar ne le na dokumentih, temveč na naravni stabilnosti človekovega bivanja, v takšni prostorski situaciji, kot je na razpolago v danem trenutku. To pomeni popolnoma spremenjeni pristop pri financiranju sanacijskih postopkov obvarovanja nedotaknjene okolja, ter sočasno pogoj za vključevanje v samoupravne gospodarske tokove. Kaznujmo tiste, ki si neobzirno prilastčajo naravo, kot osnovno družbeno pritiklino, ne pa one, katerih ekonomski vidiki poslovanja so neugodni zaradi obzirnosti do narave, torej tudi in predvsem do družbe. Vemo, da je prvih mnogo več kot slednjih, kar jasno kaže na kritičnost položaja, v katerem smo se znašli. Ostajajo še tisti, ki izključno strmiijo za gospodarskimi dosežki, pri tem pa ne gledajo ne levo ne desno, pa tudi pred sabo vidijo le meglo. Prav ti ponavadi bučno reagirajo na zahteve družbe, čeprav zločinsko zastupljajo in rušijo naravno življenjsko ravnotežje; in iščejo izgovore v slabih gospodarskih rezultatih — žal so vse prepogosto občutljivi prav na takšen poziv, medtem ko zanemarijajo mnogo aktualnejše naloge v lastnem samoupravnem poslovanju.

Skraini čas bi že bil, da prenehamo z razpravami med prizadetimi in neprizadetimi, ker se bomo sicer kmalu vsi znašli v kaši prizadetih. Tudi z rigoroznimi ukrepi ne bi smeli kot doslej varčevati, kadar gre za izigravanje nemočnih samoupravljalcev, ki se počutijo prešibke za uveljavljanje lastnih interesov v borbi s tehnokratskimi in birokratskimi strukturami, ki so v družbi še krepko prisotne, pa jih vedno znova le kritiziramo, njihove cilje in težnje pa naprej dopuščamo. Z novimi in številnimi resolucijami, študijami idr. razpravami pa še vedno ostajamo pri starih navadah in načinih delovanja.

Več slovenskih občin je prejelo v zadnjih letih precej odlokov in dopolnitev takšnih odlokov, ki se nanašajo na čistejšo okolje, vendar so bili ti odloki le sprejeti, nikoli pa uresničeni. Kako se lahko s takšnimi in podobnimi frazarjenji sprjaznimo, ne da bi nam bilo žal žrtev, porabljenega časa in denarja pa vseh tistih burnih sej, ki so prinesle včasih mnogo glavobola? Pa danes ni skoraj nič drugače ko je bilo na začetku. Ob takšni hiperprodukciji sklepov je žal še vedno čutiti sušo dejanskega napredka.

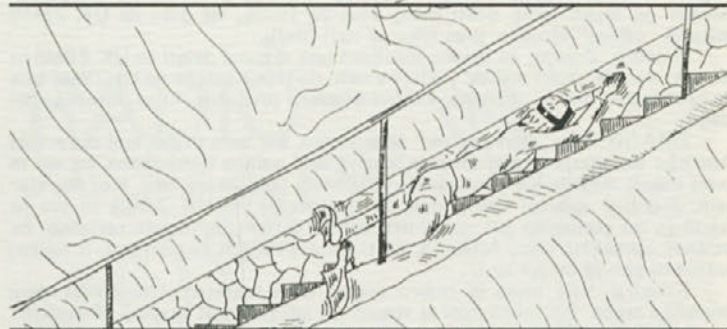
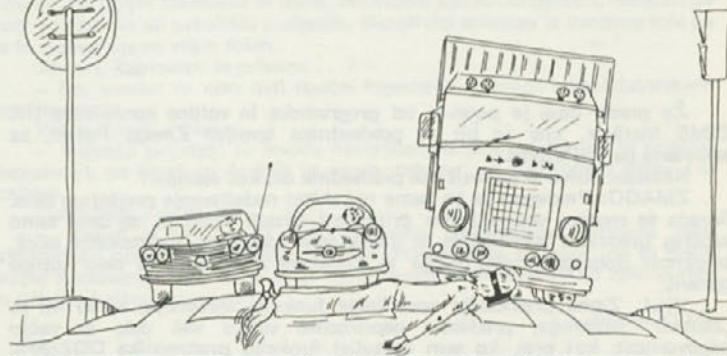
Izgrajujemo mrežo plinovoda, toda ali smo dovolj razmislili, kje vse bi plin rešil kronično onesnaževanje okolja, ter zamenjal trda in tekoča goriva v največji možni meri v boju za čistejšo okolje? Prepričan sem, da bi se Londonu, Stockholmu, Hamburgu in še nekaterim pridružili Ljubljana, Celje in Maribor, ter ne bi bilo več potrebno pozivati starejšega prebivalstva, naj ne hodi zjutraj in dopoldne po mestu (Ljubljani) zaradi velikih koncentracij strupenega plina in podobno.

Tudi to so stvari, ki zgrajujejo celovitost sistema socialističnega samoupravljanja, čeprav so še vedno zelo mačehovsko obravnavane.

O jezični župi in onesnaženi Dravi, Savinji, Savi, Muri... pa tako sami največ veste!

Brane Srčnik

KDOR NIZKO PLAVA, NI RAVNO POTAPLJAČ

SPLOŠNI PRISTOP

Učenje brez razmišljanja je
prazno, razmišljanje brez učenja
nevarno.

(Lao Ce)

Do sedaj najbolj celovito kritiko Dänikenovega pristopa je podal Gerhard Gadow v *Erinnerungen an die Wirklichkeit* (Spomini na resničnost). Erich von Däniken und seine Quellen (Frankfurt am Main 1971, Berlin 1969).

Svoja spoznanja je Däniken strnil v zaključku knjige *Setev v vesolju* (Stvarnost, Zagreb 1974) in bi jih lahko povzeli nekako takole: nekoč je v globini galaksije prišlo do spopada med dvema civilizacijama, poraženci so se pred popolnim uničenjem zatekli v naše osončje. Namesto, da bi pristali na planetu, ki jim je najbolj odgovarjal za življenje, so se naselili na delno ugodnem planetu – Zemlji. S tem so ukanili nasledovalce. Da bi popolnoma premotili preganjalce, zgradijo na Petem planetu osončja sistem oddajnikov in tehniških naprav, ki ustvarijo videz naseljenosti. Dokler se popolnoma ne privadijo na zemeljsko atmosfero, nosijo zaščitna sredstva („plinske maske“). Zmagovalci nasedejo prevari, uničijo Peti planet in odpotujejo „domov“. Od ogromne eksplozije ostane le planetoidni obroč – danes med Marsom in Jupitrom, med katerima zija ne-normalna praznina približno 480 milijonov km, kjer bi moral biti po vsej naši astronomski logiki – planet. Uničenje Petega planeta povzroči spremembo odnosa gravitacijskih sil znotraj Sončnega sistema. Zemeljska os se premakne za nekaj stopinj. Posledica: ogromne poplave, ki so prisotne v pripovedih vseh narodov sveta („vesoljni potop“). Poraženci, ki so se za vsak slučaj zatekli pod zemeljsko površino, se vrnejo na zemeljsko površino in pričnejo na Zemlji ustvarjati razumna bitja. Postanejo neomejni vladarji – zato bogovi, ker se ljudje vedno ne pokoravajo bogovom, jih ti večkrat napadejo. Pred njimi se ljudje zatekajo v podzemlja, kjer si tudi – delno po vzgledu bogov – naredijo prava mesta.

Za naša razmišljanja niso pomembni posamezni Dänikenovi dokazi za „nemogoče“. To je moč prebrati v že omenjenih knjigah.

Da bi malce zaslutili, občutili, kako kozmično motriti stvari, bi na kratko predstavili shemo pokojnega astrofizika Heinricha Siedentopfa, ki 5 milijonov našega sončnega sistema prikaže v 1 zemeljskem letu: tako bi Sončni sistem nastal pred koncem januarja, v začetku marca bi nastale celine in morja, v sredini leta preproste oblike življenja, okoli Božiča (25. december) bi nastal izumrl kuščarji. Človek bi se pojavil šele 31. decembra, uro pred novim letom. Neandertalec bi izumrl 10 minut pred 24. Obdobje, ki

ga imenujemo z „zgodovino“ bi zavzemalo zadnjih 30 sekund pred 24. uro. Naša tehnična doba je poslednja sekunda tega shematiziranega leta.

Leteči predmeti, ki bi se naj pojavili na Zemlji za časa obstajanja človeške vrste, bi se morali, potem ko bi prepotovali ogromne razdalje, pojaviti samo v odgovorjajoči desetinki sekunde.

Vsa znanstvena fantastika se ne bi tako zelo čitala, ko ne bi bilo prastarega hotenja, potrebe po inteligentnih bitjih drugod. S tem ko Däniken napada „znanost“, dela napako – kajti napada – njeno metodo, logiko raziskovanja. Kot dokaze navaja Däniken „sklop sumljivih, večinoma nepreverjenih dejstev, predpostavk“ in če se poslužimo „angleške“ sarkastičnosti: „To so, gospoda moja, mišljenja, na katerih gradim svoja dejstva“. Joachim Illies (po zborniku: Jesu li bogovi bili astronomi?, Stvarnost, Zagreb 1972) pravi, da je vse, kar trdi Däniken, možno. Kaj pa ni? Vendar znanstveniki so se pričuli, da med zamišljenimi možnostmi ne izberejo (vedno) najbolj privlačne, ampak najbolj verjetne rešitve. To je znanstveni postopek. Däniken pa vedno dokazuje s pomočjo nerešenih problemov iz arheologije.

Če nekaj ne vemo, pomeni, da moramo najti odgovor. Vendar – to ne pomeni, da je že vsaka razlaga prava, niti, da je sploh kakšna razlaga mogoča... Bolj ko bomo mislili, manj bomo zahajali k temu, da bi karkoli trajalo. Vsa stališča v odnosu do vesolja so možna, vsakdo ima, kot osebno odločitev, pravico do določenega mišljenja. Vsak posameznik slutiti, da se, medtem ko gleda skozi daljnogled in išče daljne civilizacije, nahaja pred zrcalom, in da v nepoznatih globinah sveta, za obzorjem znanosti, srečuje samega sebe in tajne svoje lastne globine.

Dejstvo je, da je Däniken samouk. In po mnenju nekaterih so skorajda nepomembne številne napake in pretiravanja v njegovih knjigah, dokler zastopa predpostavko vredno proučevanja. V tem smislu bi ga lahko primerjali z Amerikanko Rachel Carson, ki je pred dobrimi 10 leti v Združenih državah prav tako razburila javnost s svojo knjigo: *Nema pomlad do take mere*, da je bila po znanstveni proučitvi, prepovedana uporaba DDT in pesticidov.

Bistvo duševne situacije, ki je značilno za naš čas, je označeno v knjigah Alexandra Mitscherlicha, ki pravi nekako tako, da Dänikenov uspeh pri ljudeh pogojuje v veliki meri to, da še nismo prehodili poti, ki bi jo lahko opravili brez očeta – avtoritete.

Däniken misli, kot se to imenuje v sodobni znanstveni teoriji, operativno: teži k preverjanju in se ne boji uporabljati svojih sposobnosti

mišljenja. Ker pa na izhodišče svojega mišljenja postavlja hipotezo, ki nevsakdanje zveni, ni neznanstveno, vse dokler priznava, da se gre le o hipotezi. In on to venomer poudarja.

S svojo odprtostjo, ki bi naj bila lastna sodobnim znanstvenikom..., je popolnoma nasproten dogmatsko-aristoteliskemu obnašanju, ki se usmerja proti zvenu besed in pravil, ki so jih postavile avtoritete, stališču, ki se briga o dejstvih in ne dopušča ničesar „kar ne more biti, ker ne sme biti“.

Položaj znanstvenika ali strokovnjaka v naši družbi (bolje: civilizaciji) se pridobi tako, samo tako, da so že poznani, priznani strokovnjaki, ki sami odrejajo lastno vrednost. Tudi to bi naj bila žalostna zapuščina starorimskega načina mišljenja, v katerem sta simbol in pravilo bolj važna kot človek in stvarnost.

Dänikenov uspeh in vzrok škandal gre iskati tudi v tem, da na sodoben način obdeluje nevsakdanjo tezo brez odobrenja avtoritet. S tem se približuje sodobni zavesti, ki se mora usmeriti k dejstvu, pa čeprav še tako neugodnim. Istočasno pa je uspeh pogojen z okoliščinami, da družbi brez očetov ponovno ponuja očeta (očete), ki istočasno – še odgovarjajo duhu astronomije... Tako stališče pogojuje trk z avtoritetami, ki se bolj ravna po zakonih, ki so jih sami

ustvarili, kot pa po stvarnosti. Pozabljajo pa, da zakoni, ki jih postavljajo ljudje, imajo vedno samo fiktiven, hipotetičen značaj.

Vsak resen raziskovalec, ki mu ni tuj odprt znanstveni način mišljenja, se bo izvijal besedam „nemogoče“, saj ve, da je neprimerno teže dokazati nemogočnost kot mogočnost, možnost.

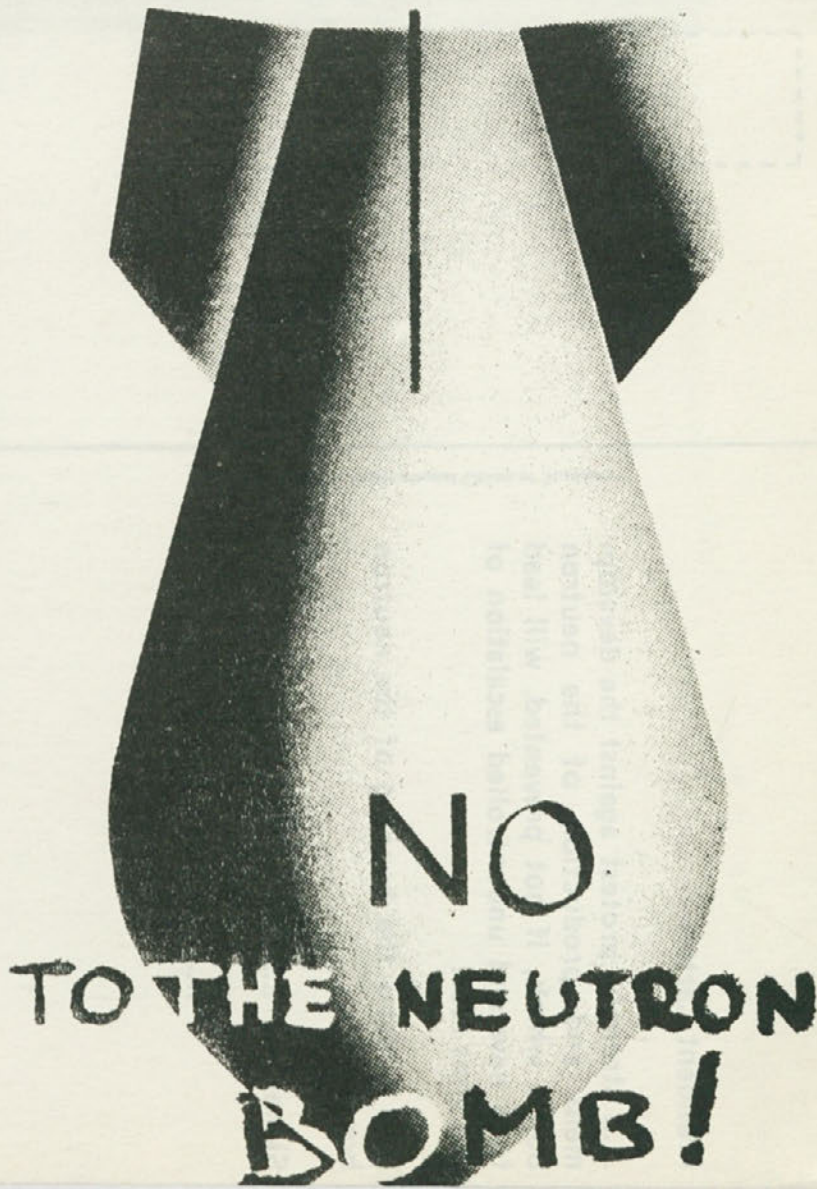
Dokazi za nemogoče so možni, (toda!) samo v sistemu, ki smo ga sami ustvarili.

Misli, ki jih zagovarja Däniken so sicer nastale že veliko pred njim, njegova zasluga pa je ta, da je postal glasnik te misli, saj je dosegel večji učinek v javnosti, kot vsi ostali predhodniki.

Dänikenove spekulacije (predvsem o biološkem izvoru človeka) temeljijo predvsem na delnih podatkih iz biokemije in na tem temelječih napovedih. Znanstveniki neradi sledijo Dänikenu tudi zato, ker se ne morejo posluževati današnjih modelov predvidevanja znanstvenih spoznav. Skratka: stvar „okusa“ je ali se sprejmejo Dänikenove biološke teorije ali ne. In: vse kar se (še) danes približuje znanosti v obliki npr. teologije (mešanja bogov s človekom) znanost takoj odklanja.

Res je, da je znatni del Dänikenovih razmišljanj še preuranjenih, vendar se vsi znanstveniki, ki ne želijo polemizirati z njim oziroma bi ga želeli izločiti iz polemike, osramotijo; pokažejo svojo nemoč. Le zakaj?

ANDREJ FISTRavec

OB NEUSPEHU BEOGRAJSKE KONFERENCE

TRNOVA VARNOST

PRESIDENT JAMES CARTER
THE WHITE HOUSE
WASHINGTON, D.C., U.S.A.

..... strongly protest against the develop-
ment and production of the neutron
bomb which, if not prevented, will lead
to a new and uncontrolled escalation of
the arms race.

..... demand the banning of the neutron
bomb!

Signatures .....

President Carter:

Kljub dolgotrajnemu zavlačevanju konference o evropski varnosti in sodelovanju, ki se je končala v Beogradu se ne moremo nadejati bistvenemu napredku, katerega zaključek naj bi temeljil na ciljih in nalogah opredeljenih v Helsinkih. Takorekoč maratonsko zasedanje KVSE v kongresni palači „Sava“ ni opravičilo pričakovani niti najmanjših optimistov, ki so zadržano pričakovali potek konference. Ne gre tukaj toliko za listine, ki so bolj ali manj formalnega značaja, precej slabše in marsikdaj celo zelo konfliktno so se odvijale diskusije, ki so le v redkih primerih vodile do sporazumevanj ali pa celo soglašanj o popuščanju napetosti v evropski teritorialni varnosti. Pogoste prekinitve so odražale resne zastoje v prizadevanjih za krepitev miru in varnosti, za nadaljevanje samosvojih konceptov ter teženj, in nenazadnje do koncentracije oboroževalne tekme, ki se v perspektivi upošteva kot edina možna varianta vzajemnosti.

Še tako pesimistične tedence o uspehu KVSE pa vendarle razbija enotnost in složnost neuvrščenih držav, ki so si poiskale še večjo zaslobo in moč v nevtralnem svetu. Tako je omenjena skupina edina prepričljivo in delovno postavila skupen program, ki temelji na obojestranskem popuščanju (z vzhoda in zahoda), pri čemer je mogoče še posebej kritično oceniti mnenja predstavnikov veselil, ki skušata krepiti evropsko varnost na račun reformiranih interesov in neučakanih rezultatov konference o razorožitvi (SALT II). Vendar še tako dobro začrtana pot neuvrščenih in nevtralnih ne spreminja situacije, izboljšuje le vlogo omenjenih držav v svetu in potrjuje njihovo ciljno usmerjenost. Samo po sebi se vsiljuje prepričanje, da hočejo veseliti deliti varnost in vojno na evropskih tleh in si obojestransko zagotoviti satelitsko manipulacijo z objekti držav politične in gospodarske sredine. Tako ameriška, še bolj pa sovjetska delegacija brusita kopje na račun lastnih in samosvojih interesov, pri tem pa žal preintenzivno le prikimavata, ko je beseda o ostalih predlogih in interesih izraženih v skupnem programu nevtralnih in neuvrščenih. Zdeti za železno zaveso in si podajati roki na puškinih ceveh, vmes pa iskati norce mirovnih intrig utegne slabo vplivati tudi na tiste za zaveso zlasti še, ker sredina ni več pripravljena mirno pobirati kosti, ki letijo z obeh strani.

TIPANJE, PA ŠE TOLE Z ROKAVICAMI

Čprav večmesečni pogovori in naprezanja nekaterih držav, katerih delegacije so prišle v Beograd z resnimi nameni iskati odgovore na številna odprta vprašanja evropskega jutrišnjega dne, niso vzpostavila tehtnih sklepov oziroma zaključkov lahko zanesljivo trdimo, da so osnovni krivec takšnemu stanju velecentrični interesi veselil, ki s spretnimi akcijami, lahko bi dejali „politično strategijo“ zapirajo sapo vsem nevklučenim državam na grob diskriminacijski način.

Tudi delitev na neformalne delovne skupine KVSE ni dovolj razgibala delegate, sploh pa ni bistveno popravila vtis o neuspehu konference. Pojavile so se namreč skupine somišljenikov, ki so zaključevale mnenja v lastnih krogih brez prepotrebne izmenjave stališč in mnenj med skupinami. To nakazuje nepripravljenost Evrope, da vzpostavi garantne odnose med državami, še bolj pa je potrebno iskati v takšni situaciji odgovor na vprašanje: Kam plove militaristična Evropa?

S časovnim nategovanjem poteka konference nihče ne pridobiva, marveč vsi samo izgubljammo zaupanje v vse, ki tekoče in spontano samo obljublajo, v varnost pa ne storijo potrebnega koraka. Redakcija sklepnih dokumentov za Madrid takšna kot bo ne bo v skladu s pričakovanji miroljubnega sveta.

Potiskati slona skozi mišjo luknjo pa je najbrž le nespametno!

Brane Srčnik

Published by the International Union of Students

Obeti, da bodo knjige iz zbirke EPOK, ki jih študentje uporabljajo kot učbenike, za 30% cenejše za vse študente, ki bodo status dokazali z indeksom, so sicer še vedno obeti, kaže pa, da se bodo v naslednjih tednih uresničili.

Dogovor o nižjih cenah sta komisija za založništvo na VEKS in Založba Obzorja načelno sprejeli, vendar ga zaenkrat še ni možno uresničiti. Nižje cene za študente bi namreč pomenile kategorizacijo porabnikov, to pa na enotnem trgu ni dovoljeno.

Zato so pri Obzorjih pripravili osnutek samoupravnega sporazuma o izdajanju EPOK in ga poslali zainteresiranim; Ekonomski fakulteti, VEKS, Gospodarski zbornici, Ljubljanski banki, Časopisno-grafično podjetje Mariborski tisk — še nekaterim drugim. Sporazum, ki bo natančno določal pravice in dolžnosti vseh podpisnikov, naj bi bil podpisan v šestih tednih. Z njim naj bi bi zagotovili cenen učbenik študentom (to pomeni tretjino cenejši — zelo ceneni še vedno ne bodo). Pri tridesetodstotnem znižanju bo polovico predstavljal knjigotrški rabat, ki ga založba odobri zaradi direktne prodaje, polovico pa bo prispevala založba zaradi zmanjšanih stroškov.

Ta akcija — če bo uspela — bo vendarle predstavljala le delno rešitev problemov, ki nastajajo ob učbenikih. Temeljito bi se bilo treba lotiti tudi skript, ki jih tiska vsaka šola zase in se tudi že precej dražijo, po uporabi za en izpit pa morda končajo med starim papirjem (vsaj večina). Najbolj bi kazalo ustanoviti skupno tiskarno v okviru Univerze Maribor. Take želje imajo na Študentskem servisu, ki bi se prav rad lotil te dejavnosti, pa zaradi še vedno nejasnega statusa čaka. V prvem slovenskem univerzitetnem središču so si to zadevo že uspešno uredili nekaj skript so snutili tudi za našo univerzo.

In ko že razmišljamo, kako bi čim ceneje študirali, še ena preverjena izkušnja: antikvariat, kjer bi bilo mogoče stalno kupiti rabljene knjige ali skripta. Tudi že obstajajo tako v Ljubljani kot v Zagrebu in marsikatero knjigo, ki je v knjigarnah nimajo več, je dobiti v antikvariatih.

Pri nas pa je tako: če knjige v knjigarnah zmanjkajo, študentje ne morejo študirati (razen tistih, ki so imeli v družini ali neposredni bližini tudi študente). Pri tolikšem številu študentov kot jih je npr. na VEKS namreč ni mogoče pričakovati močnih neposrednih stikov in tako sklenjenih kupčij. Enkratni sejem rabljenih knjig je očitno premalo, da bi eno knjigo uporabljalo več generacij. Če stane 300 dinarjev, je tega gotovo vredna.

Dokler, ne bomo tudi v visokem šolstvu imeli sistema, ki bo vsem zagotavljal brezplačne učbenike (akcija še tudi v osnovnem šolstvu ni popolnoma stekla), bi se morda veljalo potruditi.

Sonja Ploj

RUSKI JEZIK NA MARIBORSKI UNIVERZI DA ALI NE

Alternativni naslov zajema problem poučevanja ruskega jezika v celotnem sistemu visokošolskih organizacij mariborske regije.

Če najprej podam splošen pregled, kje se danes poučuje predmet, potem je spisek takšnih šol zelo majhen, rekli bi lahko celo neznamen. Od že prej omenjenih visokošolskih institucij sta v Mariboru le dve: pedagoška akademija in VEKS. Bilo bi zmotno misliti, da je bera ostalih šol kaj večja. Srednje šole so le štiri: gimnazija Miloša Zidanška, pedagoška gimnazija, I. gimnazija in ekonomska šola. Naš spisek je s tem že končan.

Maribor je še mlado univerzitetno mesto in se nedvomno srečuje z najrazličnejšimi težavami, saj vse institucije še ne delujejo tako skladno, kot bi bilo zaželeno. Vendar je tako že kar aprioristično odklanjanje ruskega jezika v našem šolstvu vredno širše družbene kritike. Medtem ko se v svetu multiplicira število slušateljev in predavateljev ruskega jezika, se pri nas v „rovtarskih Atenah“ pojavlja negativna deviacija, ki hoče izriniti ta predmet iz vseh že tako maloštevilnih šol. Vprašala bi se, kje so vzroki za takšen odnos. In moram priznati, da lahko navedem le nekatere, po mojem mnenju poglavitne, sicer pa so mi drugi neznan. Zdi se mi, da je še vedno opaziti sledove preteklosti, ki povezujejo ruski jezik s stalinističnem dogmatizmom in birokratizmom. Tako eklektično gledanje na ruski jezik je smešno. Človek se uči nekega tujega jezika, ker ga ta zanima in se čuti sposobnega, da ga obvlada. In mislim, da stari pregovor: Kdor več zna, več velja, ni šel niti danes v pozabo.

To je bil nekakšen povzetek današnje situacije v Mariboru. Zdaj pa je čas, da preidemo k bistvu problema. Ko sem namočila pero v črnilo, sem to storila čisto zavestno in iz lastne prizadetosti. Sem namreč člen v peščici študentov rusistov. No, v srednji šoli nas niso ločevali od drugih in vsa okolica nas je še kar pozitivno sprejemala. Ko pa smo nadaljevali študij, so se začele težave. Na PA nas je letošnje šolsko leto sedem rusistov in sredi meseca novembra se je začela debata, ali naj ruski jezik ukinejo ali ne. Lahko si mislite, kakšen udarec je bil to za vse nas. Proti takšnim predlogom, ki so jih utemeljevali s tem, da se ruščina v osnovnih šolah ne poučuje in torej družba ne more izobraževati nepotrebnih pedagoških kadrov, smo odločno protestirali.

Podprli so nas tudi predavatelji katedre za slovanske jezike in književnosti pa tudi drugi progresivno usmerjeni pedagoški delavci. Kljub vsemu pa so na PA še vedno ostale negativne tendence. Kaj bo prinesla prihodnost, ne vem, prepričana pa sem, da je naša skupina ena zadnjih, morda pa kar zadnja, ki ima ruščino. To nikakor ne vpliva spodbudno na nas. Pri vsem tem pa je kvaliteta pouka na zelo visoki stopnji in po dialektiki bi sčasoma narastla tudi kvantiteta študentov. Že danes kažejo nekatere šole, kot npr. VTŠ, želje po pouku ruščine, saj je njihove strokovne literature veliko v tem jeziku in je tudi mnogo cenejša od ostale. Rešitev problema se ponuja kakor na dlani. Z reformiranjem učnih načrtov za osnovno šolo bi lahko vpeljali kot tuj jezik ruščino. Položaj bi bil tokrat drugačen in podoba šol veliko bolj pestra kot je danes.

Svoj članek naj zaključim z razmišljanjem. Ruski jezik ima v svetu vedno večje perspektive. Zakaj pri nas ni tako? Kopica vprašanj se mi poraja, a vsa izvirajo iz enega samega izhodišča in pred vsakim se blešči zakaj. Mislim, da bi se morali začeti spraševati tudi tisti, ki so odgovorni za takšno pasivnost.

Bibijana Amon

JAVLJA

Lizbona (Kate — krah poroča iz Societa Portuguesa)

Portugalska se zopet vrača na stara poto, bi lahko rekli za zadnje obdobje, ko je čutili na Portugalskem vedno večjo šibitev demokratičnih sil.

Potem ko je napredna svetovna javnost aprila 1974 z veseljem sprejela vest o padcu fašističnega režima v Lizboni, je bilo pričakovati hitro in neustavljivo vpeljavo demokratičnih družbenih reform.

Po štiriletnem obdobju demokratične Portugalske je mogoče označiti za resnično pozitiven premik edinole osvoboditev bivših kolonij, medtem ko se na pirenejsko portugalsko skupnost vračajo vse slabosti in senca „demokratičnih množic“, katerih usmeritev se vrača v čas diktature Salazara in Spinole.

Dokaz: ponovno se pričanja krepitev zasebnega sektorja namesto načrtovane družbene krepitev.

Velenje (Iz podzemne pisarne Kate — knap)

Čeprav dosežata proizvodnost in delovna storilnost v nekaterih jugoslovanskih rudnikih svetovni nivo in čeprav so osebni dohodki rudarjev izredno nizki za „garaško“ delo in težke delovne pogoje, je položaj večine jugoslovanskih premogovnikov gospodarsko kritičen. Zaradi neenakomernega pospeševanja porabe energetskih virov so v posebno kočljivo situaciji premogovniki z „nizko ceno“ premoga, zato njihovi ekonomisti predvidevajo približno 25 % podražitev, ki bi vrnila gospodarski položaj ekstraktivne premogovne proizvodnje v „normalno ekonomsko situacijo“.

Ni kaj, vsakdanji pinkponkaši na področju podražitev.

Jafa — Tel Aviv (dopisništvo Arab revolution army — ARA)

Po najnovejših poročilih je mogoče sklepati, da je skupina palestinskih komandosov pričela „operacijo proti izraelskim pomarančam“, 18 evropskih in arabskih držav je tako rekoč „sadno“ neposredno ogroženih (med njimi ni Jugoslavije). V Zahodni Evropi so že zasledili prve zastrupitve pomaranč, uvoženih iz Izraela.

Odslej velja uradna prepoved uživanja izraelskih pomaranč le za Begina, Sadata in Carterja. Brežnjev je tukaj izvzet, saj SZ ne uvaža pomaranč iz Izraela.

JAVLJA

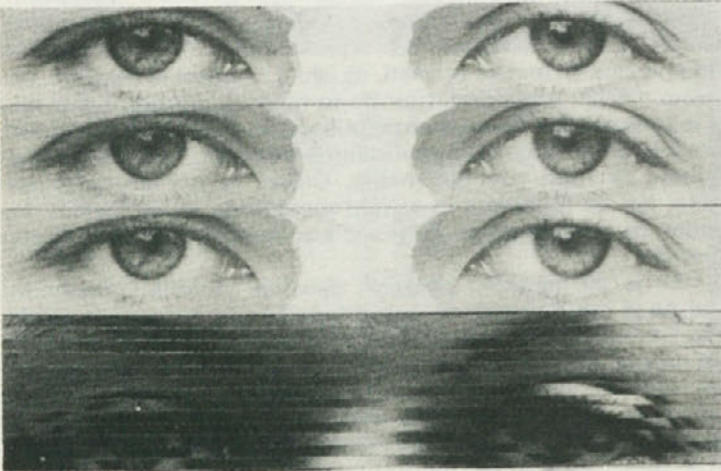
Ljubljana (specialno poročilo Svetka Kirurga)

Glede na vse večjo diferenciacijo znotraj slovenske dežele, še bolj pa glede na hudico pametno politiko zaposlovanja, kjer nemalokrat še vedno odigrata glavno vlogo sorodstveno načelo in VIP strategija, je možno zaključiti, da smo „revolucionarne“ spremembe v politiki zaposlovanja doslej pripeljali najdlje do uradniške prakse in birokratskih prijemov.

Za primer: Bodoče zdravnike smo pričeli izbirati po teritorialnem načelu, pri čemer dobijo kandidati iz deficitarnih področij poseben „popust“ pri uspehu.

Kateri svetnik pa bo sposoben zagotoviti vrnitev diplomiranega zdravnika (brez doktorske etikete) na deželo, ko pa že danes številni ljubljanski brezposelni zdravniki čakajo na svojo življenjsko priložnost: SAMO V PROVINCO NE!

P E R I S K O P

Zapiramo se v regije, zapiramo informacije, zapiramo tržišča(e), zapiramo . . . vse samo zapiramo, le krivcev ne!

Anketa o ocenjevanju pedagoških delavcev je razvnela marsikatero profesorsko bučo. Sicer pa, kaj se sploh razburjajo, če je njihova pedagoška dejavnost tako preprosta?

Center za razvoj na mariborski univerzi pripravlja izdajo študije „Pentadimenzionalno oblikovanje študentskih aktivnosti“!

Po precejšnji zamudi smo se študentje in pedagogi mariborske pedagoške akademije vendarle preselili v novo poslopje. Preselili smo se napovedanega dne (1. aprila) in smo s prostori zelo zadovoljni. Verjetno sedaj ne bomo v napoto pravnikom?

Vse vesti okrog svetovne afere Lockheed so utihnile. Kot kaže, pripravljajo nov scenarij z aktualno režijo!?

NA(SMUČATI) NA VPRAŠAJ?

Stanje na naših smučiščih je še naprej podobno tistemu izpred nekaj let. Novost letošnje sezone je edinole ZAKON O VARNOSTI IN REDU NA SMUČIŠČIH, a tudi ta se povsod ne izvaja v skladu z namenom in čestokrat krasi le prazne obvestilne in panelne table, steklene vitrine in podobno! No sorazmerno nova je tudi cena prevoznih storitev na vlečnicah in sedežnicah, ki krepko zasleduje svoje sestre na tržišču.

Naprave na nekaterih smučiščih so v neustreznem stanju največkrat zaradi slabega vzdrževanja in nestrokovnih popravil. Osebe pogostokrat ni kvalificirano za opravljanje z napravami itd., torej je mogoče naštetih nekaj objektivnih, še mnogo več pa subjektivnih faktorjev ki potrjujejo še vedno neustrezno stanje na naših smučiščih, hkrati pa zelo psihološko vplivajo na uporabnike.

Nekaj primerov neustreznega gospodarjenja:

— Pohorje (slabo vzdrževani tereni in vlečnice, nesreča po zamenjavi vrvi na vzpenjači)
— Kope nad Slovenj Gradcem (kljub vednosti o dotrajani vlečni vrvi na vlečnicah Kaštevnik, je „Lesna“ ni zamenjala pred sezono),

— Golte (zavržena vlečnica, pokvarjena teptalna stroja, zaradi malomarnega in nestrokovnega ravnanja, slabo vzdrževanje žičnic in naprav na smučiščih),

— Kranjska gora in Pokljuka (redukcija električne energije, relativno ustrezno stanje naprav),

— Vogel (potrošniki se pritožujejo nad gostinskimi uslugami in poslovanjem Ski hotela).

Ponavadi javkamo, da nastajajo izgube na smučiščih ker ni snega! Tokrat sneg imamo, nimamo pa vseh naprav v obratovanju kar povzroča poleg še vedno preslabe in drage turistične ponudbe veliko gospodarsko škodo.

— Ob zadnjem primeru obnašanja cenjenih filmskih ustvarjalcev slovenskega naroda, ki so se predstavili na premieri nekega filma v Mariboru, se ni čuditi situaciji, v kateri je slovenski film. S tako visokimi honorarji bi Bogovi pošiljali ljudem na zemljo večni blagor, ki bi zadostoval za razvijanje slovenskega filma.

Tovariši in tovarišice BEVC, SOTLAR, KAČIČEVA, KALEZIČEVA, povejte našemu narodu, da se to dogaja v družbi, katere pomembna zahteva je tudi podružbljanje kulture . . .

GADI so res GADI, čeprav ne tisti iz „slovenskega Hollywooda“!?

ŠTUDENT JE BREZ ŠTIPENDIJSKIH TEŽAV!

Z ozirom na tiste študente, ki so ali pa še preživljajo počitnice na italijanskih in avstrijskih smučiščih zaključujemo, da je štipendiranje odlično urejeno — vsaj za nekatere, ki imajo poleg zajetne družinske žepnine še lepo štipendijo povrhu (njihova aktivnost tega ne potrjuje). Borili smo se za odpravo takšnega stanja v štipendiranju, pa smo bili že kot ničkolikokrat samo izigrani! Sedaj ugotavljamo le nadaljevanje stare prakse. To pa družbo veliko preveč stane!